Ч. 46 и 47. Львôвъ, Второкъ 16 (28) червця 1881. Рочникъ II.

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литор. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстій“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд. дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 15 площъ Галицкій.

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 площъ Галицкій.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на цѣлый рôкъ 12 зр. на пôвъ року 6 зр. на чверть року 3 зр.
безъ дод.: на цѣлый рôкъ зр. 5·— на пôвъ року зр. 2·50 на чверть року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрацiи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. отъ одной строчки печатной.

Рекламаціи неопечатанѣ вôльнѣ отъ порта.

Число 46 „Дѣла“ сконфискувала ц. к. Прокураторія такъ пôзно, що больша половина складу була вже розобрана. На само нове зложенье розкиненого писма потрѣбно було майже цѣлый день роботы двохъ людій. Понеже слѣдуючій день бувъ день недѣльный, тожь годѣ було сконфисковане число хотяйбы слѣдующого дня розôслати. Выдаемъ длятого сегодня 46 и 47 чч. разомъ въ $1^1/_2$ листа. Щобы однакожь нашій Вп. Читателѣ не мали кривды, редакція рѣшилась выдати надъобовязкове число въ середу будущого тыждня помимо припадаючого свята Рождества св. Іоана.

ЕЩЕ РАЗЪ О

регуляціи податку грунтового.

Речинець реклямацій що до регуляціи податку грунтового минулъ, — якій буде пожитокъ зъ внесеныхъ реклямацій, побачимо, але видится невеликій.

Регуляція чи упорядкованье податку грунтового мало бути выровнаньемъ нерôвностей. Податку грунтового плачено до теперь 4,613.000 зр.; отъ сего жь року черезъ лѣтъ 15 маеси платити 5,560.000 зр., отже больше о 947.000 зр., т. є. пôдвесено податокъ грунтовый о 20% въ краю. И въ такôмъ то стосунку пôдвысшенье повинно бы було при справедливôмъ ощацованю бути примѣнене до всѣхъ податкуючихъ. До того еще дотеперь було досыть грунтôвъ неоподаткованыхъ, котрѣ въ приближеню могли пôдвысшенье покрыти. Однакожь видимо, що н. пр. въ Тернопольскôмъ районѣ грунта окладается, якъ тоє выразилися п. Грохольскій въ палатѣ низшôй, а мин. Дунаєвскій въ палатѣ высшôй, о 80 до 120%, ба навѣть высше. Розумѣеся, що за тоє ктось буде платити менше, якъ до теперь. Вже то у насъ не одною мѣрою мѣрено. Коли н. пр. дворови въ Шельпакахъ пôдвесено податокъ о 20%, то громадѣ при такôмъ самôмъ положеню пôдвесено его на 100%, а пôдвисаному на 200%. Понеже контингентъ повôстаа той самъ, то одинъ буде мусѣвъ платити за другого. Мы видимо, до якихъ мы приходимо выровнань. Длятого не дивно, що дворы, котрѣ давно нового податку такъ сильно боялися, нынѣ суть спокôйнѣ.

Коли въ радѣ державнôй скарженося на великѣ нерôвности, повторяютъ публично п. Дунаєвскій, котрый потребувавъ ухваленя проекту, що нерôвности суть и бути мусятъ, однакожь на тоє суть реклямаціи, при помочи котрыхъ нерôвности выровнаются. Але кружатъ вѣсти, що въ приватныхъ розговорахъ пп. Грохольскій и Дунаєвскій маючи вже ухваленый проектъ мали смѣятися и твердити, що въ реклямацій ничого не буде. Чи въ такихъ реклямацій, якъ они у насъ звычайно робилися, чи въ загалѣ, — не знаю, але у насъ робилися они не знати по якому. Писарѣ писали, щобы щось написати и грошѣ взяти. Реклямаціи жь для дворôвъ робили звычайно комисарѣ.

Если въ реклямаціи буде тою самою мѣрою мѣрено, що при клясованю, тогды выйде тоє, о чôмъ було сказано въ однôй петиціи до рады державнои; кто заручитъ, що реклямаціи въ Галичинѣ не послужатъ на тоє, щобы велику посѣлôсть еще звôльнити, а меншу еще больше отяжити?

Не много затымъ надѣи на реклямаціи, бо колибы знижено клясованье для посѣлости меньшои, тымъ самымъ пôднесенобы тягаръ для посѣлости бôльшои, — а того, якъ вже и теперь бачимо, певно не буде.

Мы жалуемося неразъ, що такъ мало нашихъ священикôвъ интересуеся справами народными; але се еще дивнѣйше, що мало интересовалося навѣть власными справами. Кôлькожь було такихъ священикôвъ, котрѣ старалися розглянутись въ справѣ о податку грунтовôмъ, щобы еще и громадянъ своихъ могли поучити? Вже не пытаю, чи много священикôвъ писало свои реклямаціи по руски, але пытаю: чи не бôльша часть шукала информацій и справы свои отдавала темнымъ писарямъ на рôвнѣ съ хлопами? Вже то мы справдѣ обертаемося въ якôмсь заклятôмъ околѣ.

Священики жалуются на нужденну дотацію клеру, а коли ходило запобѣгати погôршеню, оказалися байдужими. Такожь и заступники нашѣ въ думѣ державнôй поступили собѣ Богъ знає, по якому: въ промовахъ своихъ докладно доказували равичу несправедливôсть регуляційного операту, а однакожь за тою несправедливостію голосували!

Стеф. Качала.

Просвѣтѣмся!

III.

Якъ дитинѣ лѣта, такъ и минувшôсть наша въ загалѣ звычайно представляеся намъ въ рожевыхъ барвахъ и тымъ то выходитъ якоюсь яснѣйшою, погôднѣйшою и бôльше надѣйною въ прировнаню до теперѣшности. Нашими молодыми думками, нашими надѣями буйнои молодости озолочуемо нашу минувшôсть, не помѣчаючи, що се не минувшôсть сама по собѣ яснѣе, бльщитъ, повнымъ житьемъ наповняеся, а що се золотѣютъ нашѣ власнѣ молодѣ та живѣ думки и гадки, нашѣ першѣ пребогатѣ бажаня, нашѣ безмежнѣ надѣѣ. Доперва пôзнѣйше житье поучае насъ, що далеко не всѣ нашѣ надѣѣ осуществляются, не всѣ нашѣ бажаня переходятъ въ дѣла, и цѣлый свѣтъ въ многôмъ гдечѣмъ не такъ прізный, якъ намъ здавалося. Не входячи въ сущнôсть нашихъ молодыхъ надѣй, бажань и стремлень, не розбираючи глубше ихъ недостатковъ або ихъ пересадности, недостаточности нашихъ силъ для ихъ переведеня и т. д., обвиняемо звычайно лише саму теперѣшнôсть за нашу малоуспѣшнôсть. Такъ то переходимо въ поезіи въ прозу житя—прозу, для многихъ людій слабшого духа дуже небезпечну, бо доводячу до розчарованя, рôвнодушности, бездѣльности, а навѣть усомнѣнія....

Такѣ гадки мимоволѣ насуваются, скôлько разôвъ згадаемо о нашихъ споминкахъ про першѣ часы нашого народного ôтродженя. Сороковѣ роки сего столѣтя — се тѣ „золотѣ часы“ нашои народнои молодости, они то ненѣютъ въ нашихъ споминкахъ якоюсь мовьбы золотою апреолею, на нихъ то указуемъ якъ на нашу свѣтлôсть, ними гордимося, за ними вздыхаемо. Въ прировнаню до нихъ здаеся намъ наша теперѣшнôсть до крайности безтôтрадною, анеохочуючою и безнадѣйною. И справдѣ було въ тыхъ часахъ нашого нового ôтродженя дуже богато молодечои буйности, богато надѣй, а еще бôльше горяючихъ бажань. Шумно роздавались голосѣ поклики, проповѣдувались широкѣ програмы, зазначалась свѣтла, многонадѣйна будучнôсть. Съ надѣею и вѣрою выступали нашѣ першѣ поеты, воскрешали дивну свѣтлу минувшôсть и вѣщували неменше свѣтлу будучнôсть, — а ихъ сѣнны-поезіи находили послухъ и вѣру, оживляли сонныхъ и своими идеалами наповняли обновлену грудь оживлюваной Руси. Була то Русь справдѣ молода, якъ молодôсть буйна, жива, многонадѣйна — съ твердою непоколебимою вѣрою въ свою будучнôсть.

Нынѣ змѣнилися часы, а радше — змѣнилися люде, и много зъ тыхъ самыхъ, колись то спѣвали грôмку пѣсню воскрешеня Руси, що зъ могилъ выкликали забуту славу прадѣдну, а своими идеалами будували нову Русь непобориму, що на всѣ стороны роздавали высокопатріотичнѣ поклики и загрѣвали серця другихъ вѣрою и надѣею, — стоятъ нынѣ съ похилеными головами, безъ вѣры и надѣи, розчарованѣ, духомъ прибитѣ — самѣ жаднѣ потѣхи и заохоты.

Однакожь, спытаемо, нижь то були пôдставы тыхъ нашихъ тогочасныхъ надѣй великихъ, яка основа нашихъ широкихъ програмъ политичныхъ, нашои вѣры непоколебимои, нашои смѣлости неустрашимои? Чи стояли интелигентнѣ Русины тогды близше народа, чи були они одно съ народомъ? Чи були тогдашнѣ обстоятельства такъ дуже прізнѣ для правдивого, природного розвою Русинôвъ?

Звычайно потакуеся у насъ на всѣ тѣ пытаня и съ тымъ бôльшою горестію пôдносится непрізнôсть „теперѣшныхъ обстоятельствъ“. Однакожь, якъ всюды, такъ и тутъ теперѣшнôсть есть въ многôмъ лише наслѣдствомъ минувшости. Булобъ се невѣрно и пересадно говорити о свѣдомости масъ народныхъ въ 40-выхъ рокахъ — именно о свѣдомости національнои програмы рускои, ставлянои тогды интелигентными Русинами. Маса народа була тогды еще въ панщиняной неволи,

Гдещо про бувальщину

рускои церкви и про нашихъ давныхъ священикôвъ.

Недавно еще жили межи нами поодинокѣ священики antiquae educationis, послѣднѣ свѣдки тои анархіи, що панувала въ добѣ упадку польскои Рѣчипосполитои, свѣдки того гнету, пôдъ котрымъ стогнавъ рускій селянинъ и его духовный наставникъ, и очевидцѣ безприкладного переслѣдованя зарôвно православія якъ и потôмъ унитôвъ. Старшѣ въ теперѣшныхъ священикôвъ памятаютъ добре тыхъ поважныхъ сивоволосыхъ ерейвъ, що еще передъ 30 роками калаталися межи новыми кеѣндзами семинаристами, пережившими еще панщину; знанѣ они були въ праведности и въ твердыхъ своихъ хоть часомъ для молодшихъ генерацій незрозумѣлыхъ характерôвъ, въ тои чудои мѣшанины прикметъ личныхъ, якими Русинъ еще въ 18 вѣку бувъ выхованый; іовіяльнôсть, природженый дитятъ, завзятôсть и юрба козацка получена въ милу гармонію съ ревною, правдивою побожностію, що граничила майже съ аскетизмомъ, съ повагою, статочностію, трудолюбивостію руского мѣщанина або селянина. Станомъ просвѣты мало або совсѣмъ не рôжнилися они отъ своихъ земляковъ селянъ и мѣщанъ; яко дѣти руского народа, поставленѣ въ тяжкѣ невзгодины, не выходили они въ тои сферы, не кидалися стрѣхи соломяной ани строю мѣщаньского и жили завсѣгды въ тôмъ самôмъ кружку понятій, що и селяне або маломѣщане, въ тыхъ самыхъ обычаяхъ, норовахъ, привычкахъ и потребахъ, що и тамтѣ. Коли такій священикъ ôтличався чимъ отъ селянина, то хиба тымъ, що умѣвъ читати книги церковнѣ и писати кирилицію; уставъ церковный знали тѣ священики дуже добре и може не знайшовбы бувъ межи ними такого, котрый бы бувъ не знавъ руки Дамаскина и не умѣвъ бувъ вычислити въ пальцѣвъ всѣхъ нерухомыхъ святъ на цѣлый рôкъ напередъ.

Правда, що про „лукавого Арію“ знали тѣ ереѣ хиба лише въ акафисту до св. о. Николая, а про Гностикôвъ, Пелягіянъ або Семипелягіянъ, Павликіянъ або Богомилôвъ або навѣть про Лютеранъ и Кальвинôвъ, то и не пытай, — и на щожь? Они й не знаючи тыхъ всѣхъ „заблужденій“ учили своихъ овечокъ, обзнакомлювали ихъ съ основами вѣры христіяньскои, научали въ совѣсти до совѣсти, пôддержували въ народѣ живе почутье того, що годится а що не годится — и загаломъ ихъ то була заслуга, що Русинъ въ своѣй нуждѣ и своѣмъ пониженю не забувъ еще тогды, що есть человѣкомъ. Догматика — се була ихъ слаба сторона, за тоє намагали они бôльше наукою моральности, и объучали въ нѣй своихъ прихожанъ и словомъ и дѣломъ.

Посвященя ерейскѣ брали они будь у Львовѣ або въ Перемышли, будь такожь въ Луцку, где то найлегше було, заплативши приписану таксу и ôтробивши епископскѣ повинности а выказавшися до того невеликими вѣдомостями, якихъ жадали отъ кандидата стану духовного, одержати посвяченье и поставленье въ станъ пресвитерскій. Многѣ въ нихъ мали кромѣ звычайного газдôвства еще иншѣ побôчнѣ занятя и допроваджували часомъ въ тôмъ або иншôмъ ремеслѣ до значнои славы; однѣ були стельмахами и робили власными руками возы, саны, залубнѣ або и брычки, гдеколи лѣпшѣ навѣть, якъ славнѣ въ тыхъ часахъ „найтичанки“, другѣ бавилися слюсаретвомъ, робили самѣ стрѣльбы и замки, а еще иншѣ занималися рѣзьбою або малярствомъ. Тѣ то многострадальнѣ душа-стырѣ, борцѣ за вѣру и народнôсть, котрѣ бôльше своею страдальною ôтпорною силою, якъ полемиками або свѣтломъ науки ставали за тѣ народнѣ скарбы, що собѣ народъ мимо вѣковыхъ переслѣдованъ выдерти не давъ, они не довго пережили сумнѣ часы славнои на весь свѣтъ въ неладу своего Рѣчипосполитои. Зложили они, потомленѣ на своихъ силахъ въ нерôвнôй а неустаючôй борбѣ, въ зимну але рôдну землю свои кости, лишивши по собѣ нескверну память и здавши дальше веденье народа въ крѣпшѣ руки молодшои генераціи, т. є. тыхъ свѣтлыхъ священикôвъ, що выховались въ духовныхъ семинаріяхъ. Отъ тыхъ часôвъ належатъ они вже до исторіи. Съ ихъ ôтходомъ лучится початокъ новои добы рускои исторіи, котрый наступае пôсля першого розбору Польщѣ. А якъ тяжко було дождатись тои новои добы! Видко, що историчнѣ Еринніи часомъ и припôзнаются.

Найзнаменитшій енциклопедистъ того часу, Rousseau, писавъ два роки передъ першимъ розборомъ Польщѣ, що много бачивъ дивныхъ рѣчій на свѣтѣ а найбôльшимъ чудомъ представлялося ему тоє, що такій ледачій и пережитый организмъ державный, якъ Польща, може еще животѣти на свѣтѣ. Правда, що диво перестало вскорѣ бути дивомъ и Польщу розôбрали, але колибы Rousseau еще нынѣ живъ, мусѣвбы знову дивуватися, що мары померлыхъ еще все по земли ходятъ, що тая сама Польща въ давныхъ границяхъ, оперта на тыхъ самыхъ погубныхъ шляхотскихъ традиціяхъ, перенята на скрôзь духомъ крайнои религійнои нетолеранціи и жаждою вынародо-

а хочь 1848 р. вийшла зъ тои неволь, то не могла отъ разу статися на столько своихъ обывательскихъ и политично-народныхъ правъ свѣдомою, на столько самодѣльною и далекоглядною, щобъ стати разомъ съ интелигентными Русинами на тое широке поле высокополитичнои акціи, яка голосилась тогды на рускихъ соборахъ и въ рускихъ програмахъ. Переглянымо всѣ програмы, всѣ споры и бесѣды, якѣ тогды велися у насъ, переглянымо навѣть нашу тогдашну литературу галицку, а въ всѣмъ тôмъ знайдемо дуже мало такого, що близше пôдходилобы до жизненныхъ интересôвъ народныхъ, що высказовалобы бажаня тыхъ що ино выволеныхъ „пôдданыхъ", що моглобы ихъ справдѣ одушевити и въ одинцѣльну, себе свѣдому масу политичныхъ борцѣвъ сполучити. Жадаю подѣлу Галичины на часть руску и польску, жадаю, щобы высокѣ достоиньства урядовѣ замѣщено Русинами, щобы зрôвнано оба обряды, щобы пошановано руску народнôсть въ школахъ и урядахъ, щобы утворено Станиславôвске епископство, жадано наконець обороны рускои азбуки и т. п. — але все тое и тому подôбне було або еще непонятне для народа, або ему совсѣмъ далеко, а не було тутъ ничого такого, що безпосередно дотыкалобы самыхъ людовыхъ интересôвъ, що подвигалобы ихъ напередъ и указовало дорогу ихъ успѣшного полагодженя, хоть именно такѣ справы пôсля вытворення нового етапу найверше выжидали обороны, поясненя и хосенного полагодженя. Сей для Полякôвъ такъ немилый покликъ: „мы и москали" пôдносився зъ усуть самого народа, а интелигентна Русь совсѣмъ не постаралась о то, щобы тую безперечно многоважну справу пояснено и справедливо полагоджено, — и она таки рѣшилась, мимо безпôдставныхъ жалѣвъ польскои шляхты на руску агитацію, въ цѣлости дуже некористно для матеріяльныхъ интересôвъ народа. Заходы около основаня громадскихъ шпихлѣрѣвъ и касъ, около народнои просвѣты, около отверезня народа и т. д. — не выходили поза усилія поодинокихъ патріотôвъ и совсѣмъ не сталися програмовою, органичною працею всѣхъ интелигентныхъ Русинôвъ того часу. Зъѣздъ „рускихъ ученыхъ", основанье „галицко-рускои Матицѣ", було бôльше похоже на основанье рускои академіи наукъ, всежь конечно неприступнои для народа, хочь дуже потрѣбнои для розвою рускои народности; „Головна Руска Рада" була товариствомъ высокополитичнымъ, дуже льояльнымъ и дуже смирнымъ и закôнчила свое житье тымъ, що ôтдала руководство рускои справы въ руки правительства, котре, якъ казали тогды, все за насъ и безъ насъ зробитъ, на котрого чолѣ вже тогды стоявъ въ Галичинѣ гр. Голуховскій; „Народный Дôмъ" мавъ статися чимсь въ родѣ „Zakładu Ossolińskich" для Русинôвъ, бувъ впрочѣмъ доперва розпочатымъ а не выведеным дѣломъ и тожь само оставався подальше тогдашныхъ безпосередныхъ интересôвъ народныхъ. Все тое робилося, якъ звычайно говорится, на велику скалу, якобы въ надѣи скорого верховодства Русинôвъ въ Галичинѣ, а скоро тіи надѣѣ завели, скоро не стало ôтповѣдныхъ силъ и не було вильновыхъ мужѣвъ, широко розложенѣ плины мусѣли оставатись непереведеными. На потребы самого народа, на потребы найблизшѣ и найжизненнѣйшѣ дуже мало звертано уваги, або и совсѣмъ ихъ не тыкано. Черезъ довгій часъ навѣть языково ôтдѣлювалась руска интелигенція ôтъ руского народа; въ нашихъ консисторіяхъ, семинаріяхъ и урядахъ дôкальныхъ, якъ и въ приватныхъ домахъ уживано польского або нѣмецкого языка, а тôлько на Буковинѣ задержавъ бувъ рускій языкъ свое панованье такожь и середъ высшихъ клясъ сосѣльности. Та и пôсля 48-го року польскій языкъ въ многихъ, навѣть остентаційно-патріотичныхъ домахъ галицко-рускихъ, черезъ довгій часъ ôтгрывавъ подôбну ролю, якъ французкій языкъ въ польскихъ домахъ. Погляды на народъ далеко еще не були демократичнѣ, мимо того, що вже тогды руска справа фактично була демократичною въ найблагороднѣйшôмъ того слова значеню и тôлько съ розвоемъ демократизму могла успѣшно розвиватися. Вже тогды були мы далеко ôтдаленѣ ôтъ народа а не съ народомъ и тымъ то можна собѣ повенити, якъ мôгъ еще въ 1852 р. сказати одинъ въ видѣйшихъ тогдашныхъ Русинôвъ безъ найменшого заперечня въ чіи нибудь стороны, що „для простолюдина довлѣя одного псалтыря и молитвенника". И справдѣ литературнѣ усилія для народа не поступили въ тіи часы подальше кôлькохъ накладôвъ молитвенникôвъ, поезія поверталась въ доволѣ космополитичнôмъ и млавôмъ лирикѣ, або звертавась до рускихъ князѣвъ и боярь, або еще частѣйше розплывалась въ монотонной, дуже прозаичнôй и ничого наглядного непысказуючôй фразеольогіи патріотичнôй, а нѣякъ не дôткнулась такъ живо и глубоко всенародного житя, якъ пр. Шевченкова поезія, въ котрôй озвались всѣ жалѣ и радости, всѣ думки и бажаня, всѣ кривды и стремленя цѣлои масы народнои. Одна гаѣшка народна про знесенье панщины („якъ панщина диковала") высѣвала бôльше живыхъ мотивôвъ народного житя, якъ всѣ благодарнѣ оды на честь великодушного высвободженя селянъ, печатанѣ свого часу въ „Зори Галицкôй". Ледво кôлька цѣнныхъ повѣстей Устияновича и выданье „Марусѣ" Кѣтки Основяненка указували на самъ народъ, але були занадто единичными появами, щобы справдѣ запôзнати и вблизити та разомъ сполучити руску интелигенцію съ рускимъ народомъ. Хочь тогдашна руска словесность краена не тôлько що до языка, але й що до содержаня мѣстила въ собѣ много зародôвъ правдивого національзму, але всежь таки була она тогды надто убогою, щобъ могла одушевити всѣ кружки рускои сосѣльности, обняти цѣле ею житье и заспокоити хотьбы важнѣйшѣ потребы душевнѣ, а що головнѣйше, — за слаба, щобъ повернути житье Русинôвъ на нову, щиронародну дорогу и выбити ихъ зъ пôдъ вильну польского аристократизму.

На правду сказавши у самыхъ верховодячихъ сферахъ рускихъ не було повнои свѣдомости, якою дорогою повести руску справу. Було тôлько дѣ дороги, котрыми можна було надати рускôй справѣ силы и значеня.

Коли вже руска справа мала конче выплысти на широке море, явитись продовженьемъ споки князѣвъ и бояръ и предстатитись яко стремленье Русинôвъ до самостôйности въ видѣ ôтрубнои автономія рускои части Галичины, съ тыми самыми аспираціями, якъ свого часу королевство Данила, то треба було числитись съ тымъ, що маса народа, якъ нынѣ не есть, такъ еще менше тогды була пôдготовленою до такои высокополитичнои акціи, що она була несвѣдома давно померклои рускои державности, а навѣть не розумѣла потребы высокополитичнои акціи; треба було числитись съ тымъ, що черезъ одинъ день не робится пôдданыхъ высокими политиками и патріотичными дипломатами, треба було оглядатись, кто може поперти и съ повною свѣдомостію вступитись за тыми высокополитичными програмами. Данѣ обстоятельства тогдашнѣ, а впрочѣмъ и примѣры другихъ народôвъ, якъ Чехôвъ, Кроатôвъ, Мадярôвъ и Полякôвъ, — показували, що така высока политика при такъ аристократичнôй наклонности интелигентныхъ клясъ, при оглядаюся правительства на маетки, вильны и сосѣльне становище заступникôвъ кождого народа добывающогося своихъ правъ, — могла бы була успѣшно переводитись за пôдмогою аристократіи, котра въ тіи часы була у насъ едино вповнѣ себе свѣдомымъ и розвиненымъ факторомъ политичнымъ. Случайнôсть до того надавалася Русинамъ, бо много значныхъ родôвъ аристократичныхъ признавалося до рускои народности, хоть, правда, выповѣдаючи заразомъ потребу сосѣльнои акціи, мирного житя и розвою Русинôвъ съ Поляками. Въ манифестѣ свѣтского собору руского, пôдписанôмъ многими панами старого роду, мѣжь иншими гр. Дѣдушицкими, гр. Голеевскимъ и др., — признали они руску народнôсть и заявлялись готовыми, боронити ею и пôдмагати ею розвôй. Однакожь сосѣльна кооперація (чи радше мирне пожитье) съ Поляками сталася тымъ каменемъ преткновенія, о котрый розбилися заиньеня рускихъ панôвъ. Верховодячѣ тогды Русины лишили тыхъ панôвъ на боцѣ не признаючи имъ права проводити въ рускôй справѣ, а тымъ самымъ рѣшено вже a priori о дальшôй долѣ высокодержавнои политики рускои.

Исторія, для чого не прѣднено тогды тыхъ аристократично-рускихъ манифестантôвъ для рускои справы, остався доси доволѣ не розъясненою. Тіи рускѣ аристократы певно не були еще такъ сполученѣ, якъ були онѣмченѣ ческѣ аристократы: Хотеки, Вильчки, Клямъ-Мартиницы и т. п., а мимо того се онѣмченье ческои аристократіи не спинило ческихъ патріотôвъ ôтъ тяжкихъ и довголѣтныхъ заходôвъ, щобъ постепенно повернути ческу аристократію для ческого національзму. Обрядовôсть не повинна бы була статися перепоною, не тôлько для того, що тіи паны не выступали противъ руского (гр. кат.) обряду, але и для того, що предѣ дуже значна часть руского мѣщаньства и селяньства вызнавала латиньскій обрядъ, хоть належала до руского народа, а ставити руску народнôсть выключно лише на становищи обряду, значило тôлько, що жертвовати тыми сотками тысячъ рускихъ латинникôвъ въ кориеть польскои народности. Що же до мирного пожитя съ Поляками, — якъ ее говорилось въ згадаными манифестѣ, — то було се пытанье, надъ котрымъ на кождый случай слѣдувалобы тогды глубше застановитись. Треба було надъ тымъ застановитись не тôлько для того, що руска аристократія и значна часть рускои интелигенціи була повязана съ польскими родинами тысячными узами родинными, занѣдгды сильнѣйшими ôтъ всякихъ политичныхъ стремленъ, вже зъ горы выключаючими безтурботне ворогованье, — не тôлько для того, що загалѣ успѣшный розвôй краю зависить отъ двома народами немыслимый при безстанновмъ и, такъ сказати, программовôмъ ворогованю обохъ народôвъ противъ себе, — але и длятого, и то головно длятого, що для оглядного ока политичного спостереженя було ясным, що тогдашне правительство въ своемъ поступованю заглядомъ Русинôвъ а Полякôвъ совсѣмъ не руководилось щирою любовію для Русинôвъ, навѣть урядовымъ титуломъ занесеня Галичины до Австріи яко земли русской але одною засадою: duobus litigantibus tertius gaudet, — треба було отже мыслити, чи такій спôръ, а радше безщадне ворогованье двохъ народôвъ gaudium tertii було политично оправданымъ и хосенне такожь и для Русинôвъ. Впрочѣмъ треба було и то взвазити, що безъ новопріядованыхъ не можна було безъ разу жадати вповнѣ выробленого, до совершенности скристализованого національного пересвѣдченя въ всѣхъ отношеняхъ, совсѣмъ ясного, до глубины щирои, до самоотверженя безъинтересовного патріотизму.

Не хочемо однакожь выдавати за тôмъ взглядѣ свого суду, бо, якъ сказано, исторія сеи справы тутъ еще въ зависти не выяснена. Не скажемо навѣть, прочимъ мы жалювали за тымъ, що для рускои справы не прѣднано рускихъ панôвъ, бо скоро вже тогды залишено тую дорогу наданя силы и значеня рускôй справѣ, то оставалась вже лише друга дорога, а трою хоть не ôтъ разу, а постепенно и тымъ пенѣйше можна було дôйти до цѣли, — а то дорога звернутись напрямъ до самого народа, дорога здвигненя народнои масы до повнои свѣдомости, до обороны своихъ правъ народныхъ, до поступу и розвою народного. Була се дорога народнои працѣ ôтъ самого початку ab ovo, дорога органичнои працѣ повольне але и тяжкои, тихои а неустаючои, систематичнои, постепенной — ôтъ малого до щоразъ бôльшого. Якою малобы була тая праця, о тôмъ поговоримо еще пôзнѣйше. Теперь лише спытаемося, чи верховодячѣ Русины сороковыхъ рокôвъ ôткинувши першу дорогу, пôшли на другою?

(*Дальше буде.*)

Дръ Людвикъ Вольскій,

посолъ до рады державнои зъ мѣста Львова передъ своими выборцями.

Бесѣда дра Людвика Вольского передъ выборцями во Львовѣ наробила много шуму и вызвала много толкôвъ въ дневникахъ польскôмъ, ческôмъ и нѣмецкôмъ. Признати треба, що бесѣда тая справдѣ дуже цѣнна зъ уваги на личнôсть, котра ся выгалошала, и зъ уваги на теперѣшній ôтношеня народно-политичнѣ въ Австріи. Не завахаемся и подати нашъ поглядъ на политику дра Вольского, котру ôнъ высказавъ въ бесѣдѣ передъ львôвскими выборцями и за котру одержавъ ôтъ нихъ вотумъ довѣрія.

Въ недѣлю, дня 19 с. м., здавалъ дръ Вольскій справу зъ своихъ дѣятельности въ радѣ державнôй. Въ сали ратушнôй зôбралось около 400 особъ. При тôй случайности дръ Смолька, такожь посолъ мѣста Львова, выступилъ рôвножь передъ лицемъ своихъ выборцѣвъ, тôльки не съ справозданьемъ, якъ дръ Вольскій, а съ прошеньемъ, щобы выборцѣ на сей разъ ôтъ здаваня справы въ дѣятельности въ радѣ державнôй увôльнили, а уваги на его становище президента міста. Дръ Смолька бажае яко президентъ все стояти понадъ сторонництвами, а колибъ ему прійшлось выступити передъ выборцями съ справозданьемъ и сказати все щиро, по совѣсти, мусѣлобы можа дôткнути може яке сторонництво або партыя, а се не булобъ користнымъ въ взгляду на его особу, именно въ теперешнôй политичнôй ситуаціи въ Австріи. Дръ Смолька заявилъ, що по уступленю Коронинього обнялъ депутатуру въ палатѣ пословъ, ôтъ якихъ хвилъ поставилъ собѣ задачу

власня Руси — есть завсѣгды еще и нынѣ идеаломъ тыхъ шаленыхъ запаленцѣвъ, або ихъ за грошѣ и станевиска запроданыхъ партизантôвъ, що накидуются на проводирôвъ польскому а навѣть рускому народови. Видимо, що Еринія припôбанилися, та за тое тымъ дошче мстится за грѣхи прадѣдôвъ. Коли жь то сваде проводирамъ польскои политики бѣльмо зъ ока и колижь пôзнаютъ они, що на тôй дорозѣ замѣсть напередъ, все назадъ поступаемъ? Маемъ надѣю, що они колись проснутъ и спостережутъ, що на могилахъ можна плакати, можна и горячѣ укладати оды и елегіи, але мертвыхъ годѣ вже до житя покликати, „den die Todten reiten schnell". Якъ нинѣ, не заносится еще однакожь на тое и не трохи еще воды Вислою упльне, та не трохи ще германизація пруска пожре народа польского, не трохи маеткôвъ паньскихъ у насъ перейде въ жидôвскѣ руки, якимъ народъ польскій вôдре маску зъ лица своихъ лжесвѣдкôвъ и якимъ въ своихъ природныхъ границяхъ повитае добу ôтродженя.

На той догадъ, що тая хвиля ôтродженя народа польского еще дуже далеко, спроваджае насъ объявъ, що журналистика польска якъ и самѣ проводирѣ народа польского все еще кидаются на всякѣ недвиги Русинôвъ, що послугуются часто до тои цѣли плюгавыми клеветами и отвертою ложію а — що найсумнѣйше — що все еще знаходятъ вѣрныхъ а заслѣпленыхъ аколютôвъ! До тыхъ клеветъ почисляемъ умышленне фалшиве представленье справы арендованя рускихъ церковъ и дзвôниць жидамъ. Въ часѣ торжества Іосифиньского ôтворнавъ якійсь письмакъ при редакціи одного зъ польскихъ дневникôвъ во Львовѣ своими брудными руками могилы тыхъ давныхъ рускихъ священикôвъ antiquae educationis и выливъ на ихъ кости плюгаву свою жовчь, доносячи, що то тіи священики, а не ихъ дѣдичѣ, преможна шляхта, выпускала храмы божѣ жидамъ въ аренду, що они народъ здирали, та що для того ôтъ такъ Іосифъ II, загорнувши Галичину, мусѣвъ самоволю и здирство тыхъ пастырѣвъ своимъ патентомъ ограничити.

Авторъ того паськовилю знавъ добре, що винными такого негôдного поступованя були патроны, а жертвами руска церковь и рускій священикъ — але голоситъ мимо того отверто и смѣливо, съ самонѣжію и съ найбôльшимъ цинизмомъ историчну ложь, змывае вину зъ винного а кидае ею на саму жертву, на руского священика. Таке поступованье есть доказомъ крайнои коррупціи. Величати винного и то величати его противъ своего лучшого, внутрѣшного пересвѣдченя, значитъ: бути готовымъ такои вины вповнѣ допуститися, — а зверхъ того приписати тую вину навѣть тому, що черезъ ню терпѣвъ, — се доказуе еще щось бôльше, бо недостатокъ честноты, встыду и почути правды.

Послухаймо о тôмъ голосу историчнои правды и суду безстороннои, объективнои исторіи, опертои на результатахъ слѣдженъ всѣхъ дотычныхъ, вѣры найдостойнѣйшихъ жерелъ, бо власне польскихъ и то сочасныхъ, а довѣдаемося, кто арендувавъ жидамъ рускѣ церкви, чи самѣ рускѣ священики, чи ихъ патроны, польска шляхта. Оттакъ поглянемъ на устнѣ переказы народа руского и побачимъ, чи они годятся въ тôмъ взглядѣ съ лѣтописями и памятниками польскихъ авторôвъ и кому народъ въ своихъ устныхъ переказахъ лихословитъ, а кого благословитъ, кого уважае своимъ добродѣемъ а кого ворогомъ и защитникомъ жидôвъ. Въ кôнци выпукаемъ тое жерело, зъ котрого той польскій письмакъ зачерпнувъ и на котрôмъ оперъ свою клевету, кинену на нашихъ давныхъ священикôвъ, закидуючи имъ вынаймлюванье власныхъ церковъ въ жидôвску аренду.

(*Дальше буде.*)

рѣвницѣ думокъ въ палатѣ, усмирити страсти, щобы можна дойти въ згодѣ до спокойнои працѣ, особливо на поли такъ бажаного нѣми розвою економичного. „Я николи того въ ока не спустилъ и при справедливости и повной всесторонности и таки добивсь хочь того вдоволеня, що при замкненю палаты отношеня межи сторонництвами полѣпшилися“.

На внесенье дра Згурского збôръ черезъ повстанье въ мѣстцѣ выразивъ другѣ Смольцѣ признанье.

Тогды забравъ голосъ дръ Вольский. На вступѣ своеи промовы згадавъ о важности справозданъ посольскихъ передъ выборцями, котрû по его думцѣ суть „условіемъ, щобы систем репрезентаційный въ мертвои формы стався дѣйственостію, щобы розбуджувалася опинія публична, а не попадала въ апатію, щобы выборцѣ могли информуватися о току дѣлъ парляментарныхъ, а посолъ щобы черпнувся и молодѣвъ въ живôмъ жерелѣ опиніи публичнои, щобы неначе клавъ руку на біюче серце своеи сосполности и пересвѣдчувався, чи и о кôлько вôнъ высказує и повнитъ волю своихъ выборцѣвъ.“ *)

Приступаючи до самои рѣчи, дръ В. выразно и съ притискомъ заявляє, що вôнъ въ теперѣшнои политики польскои въ Австріи не вдоволеный. Теперь о Поляхъ австр. богато свѣтъ говоритъ, — они суть и въ радѣ короны и на инших вальнеяхъ становищахъ, — але свѣтъ не може мати для Полякôвъ почести и симпатіи, а дръ В. того власне бажає.

Теперѣшне правительство не хоче идентификоватись съ ніякою партією парляментарною, хоче поєднаня народностій, — а тымчасомъ на дѣлѣ того поєднаня не видно, сильнѣйша сторона, до котрои належать и Поляки, терорізує до крайности слабшу, не перебираючи въ средствахъ. Дръ В. бажавъ и бажає, щобы Поляки не лучились съ лѣвицею, но не лучились и съ правицею, але щобы заняли посередне становище, въ термінологіи парляментарнôй названо „лѣвымъ центрумъ“, котрого нема тôлько въ однôмъ австр. парляментѣ, а въ чого выходить велика шкода для обохъ противныхъ партій. Графъ Таффе въ початку мавъ въ посередъ давныхъ вѣрноконституційныхъ до 40 послôвъ, котрû его пôдпирали, але пôзнѣйше тіи послы побачивши, що не мають на кôмъ опертись, що въ палатѣ поплачує тôлько безвзглядна скрайнôсть, утонули въ пучинѣ лѣвицѣ, якъ Поляки въ пучинѣ правицѣ. И въ ôтси вôшло пожалованя достойне ослабленье правительства гр. Таффого, котре, щобы опертись на правици, мусѣло поодинокимъ еи фракціямъ чинити далекосягаючû уступства, такû навѣть, котрû були суперечнû съ програмою правительства. Поляки и Чехи пôдпирали охотно гр. Таффого и въ своихъ домаганяхъ були умѣренû. Але инакше поступала собѣ партія права, а радше фракція тирольска, ультрамонтаньска. Двацять послôвъ тои фракціи, межи котрыми нема и одного Славянина, ôтъ самого початку до нынѣ выступає съ якъ найдивачнѣйшими жаданями, приводить правительство до колизій и компромитацій. Фракція тая терорізує всѣхъ, за що нибудь грозитъ розрывомъ съ правительствомъ и партією. Такъ въ послѣднихъ часахъ она загрозила Полякамъ и Чехамъ, що коли не будутъ голосувати за внесеньемъ Линбахера, она буде голосувати противъ гал. транеп. желѣзницѣ, противъ ческому университетови и противъ буджету. Черезъ тое правительство Таффого не може еконсолидоватись на внутрь и мати повагу на нѣмъ, — а безъ того ніяке правительство долго простояти не може.

Що же дотычить „поєднаня народностій“, котре гр. Таффе взявъ за свою пароль, — то централисты мають причину взяти тое слово просто за предметъ книгъ и насмѣшки. Дръ В. не годится съ вырѣченьемъ дра Смольки, будьтобы „при замкненю палаты ôтношеня межи сторонництвами полѣпшилися“, противно, роздражненье въ палатѣ доведене до крайности, „а кто пробувъ одну годину въ атмосферѣ душнôй, парнôй, повнôй електричности, посередъ врываючихся нагле вихрôвъ, той съ тревогою спытає, до чого се дôйде, якъ довго буде тревати и на чѣмъ скôнчится.“ Ворогамъ автономіи, централистамъ се вода на ихъ млынъ, они выкаркують що разъ бôльшû страсти въ народѣ. А кто тому винеиъ? Ультрамонтаньска нѣмецка фракція! Внесенье Лихтенштайна, несправедливе уменшаженье горѣшно-австрійскихъ выборôвъ и рôвнозъ несправедливе признанье важности новыхъ выборôвъ, внесенье Диполи, внесенье Линбахера — все тое стаены до щоразъ бôльшого огорченя и розстрою. Дръ В. каже, що николи не перестане надъ тымъ сожалѣти, що Поляки причинилися до того розстрою пôдпираючи все безъ условно загонистû претенсіи реакційнои ультрамонтаньскои фракціи.

(*Конець буде.*)

ДОПИСИ.

Зъ Перемышля. (*Господарство польске на Руси.*)

(Початокъ дописи конфискованый.)

Найлучшій примѣръ того маемъ на комисіи въ Перемышли, на комисіи такожь о. Ильницкого въ Коломыѣ въ дѣлѣ проф. п. Махницкого и т. д. Въ Перемышли всѣ сподѣвалися, що по комисіи заворушенû польскû головы будутъ ôтъ насъ перенесенû въ „благонадежнѣйшû“ стороны, ôтъ хотьбы до Кентъ; гдекотрû смѣлавѣйшû, навѣть зъ Поляковъ, почали ке. Ленкавскому, директорови женьскои школы и семин. учительскои, желати лучшои и ôтповѣднѣйшои посады (ôтъ хотьбы и ректора духовного сѣменища во Львовѣ — дуже ôтповѣдно), но надѣя, якъ то звычайно у Русинôвъ бувае, насъ зашела и замѣсто добра принесла намъ еще бôльше лиха. По ôтъѣздѣ о. комисаря кр. рады шк. не то, що не полѣпшилося, ба еще съ подвôйною завзятостію почали пп. учительки переслѣдовати рускû дѣвчата, яко денунціянтки. Многû въ нихъ при кôнци року перестали ходити до школы вслѣдство секатуръ, а въ тыхъ, що лишилися, многû дôстали злу клясу, лише мабуть длятого, що суть рус. роду, бо не хочемо припустити, щобы рускû дѣвчата гôрше ôтповѣдали въ школѣ ôтъ Польокъ, коли лекціи по домахъ Польки все ôтъ Русинокъ побераютъ. Самъ директоръ ке. Ленкавскій гдекотрû кандидатки сем. учительскои въ непохвальнôмъ свѣтлѣ радѣ шк. краєвôй представивъ, а тая заборонила имъ вступити до учит. семинаріи. Кто якъ кто, але такъ важна особа якъ директоръ, а до того еще и священикъ, повиненъ правдою руководитися; тымчасомъ такъ сталося, що ôнъ що иншого до рады шк. кр. написавъ, а цѣлкомъ що иншого отцеви дѣвчины (священикови) говоривъ. Самъ ке. директоръ може не бувôвъ ôтваживсь до такого нерозважного кроку, колибъ не его злû духи, знанû въ мин. року учительки К(азимира) и Д(омбровска).—Они то директора такъ опановали, що ôнъ хотячи нехотячи все и всюда ихъ неправдивымъ наговорамъ дае вѣру. Такій директоръ, по моѣй гадцѣ, повиненъ, або ніякимъ духамъ такъ легко не вѣрити, або совсѣмъ усунутися; найлучше однакожь булôбы, щобы рада шк. кр. Перемышль ôтъ тыхъ духôвъ разъ увôльнила, бо ихъ нетактовнôсть не мае границѣ, а що въ того всего хаосу выплывае, легко догадатися. Тѣло учительске, видячи таку податливôсть ке. директора „панямъ“ учителькамъ, хоче у нихъ собѣ тоже zaskarbić względy, а тую цѣль найскорше може осягнути, если лишь не буде причинятися до „rozdwojenia i różnicy między obu obrządkami“. Въ своѣй благороднôй ревности звернуло тѣло уч. свою неласку на тыхъ Русинокъ, котрû щоденно ходятъ до церкви, а не до латиньскои каплицѣ. И такъ повертаючихъ учениць зъ церкви не впускано до клясъ, но силомôць посылано до каплицѣ, где, мимоходомъ сказавши, богослуженя, отъ якъ и сего року majowe nabożeństwo, ажь до $^1/_2$9 перетягаются на шкоду науцѣ школьнôй. Рускû дѣвчата въ бонани передъ секатурами мусятъ поминуватися. Лучалося часомъ и таке, що учительки не чатовали по коритаряхъ на „ruskie stadko“, то за тое при читаню катальогу кождôй Русинцѣ ставили пытанье: „A czy byłaś w kościele?“ Наколи дѣвчина ôтповѣла, що не була (бо була въ церкви), заразъ дôставала „kréskę“. Така „kréska“, се зла нота въ обычаяхъ. Такъ отже руска дѣвчина, вдучи до церкви, не тôлько наражала себе на всякû переслѣдованя зъ стороны учительокъ, но и на всякû можливû насмѣшки зъ стороны Польокъ-колежанокъ. „Widzisz, gdybyś nie była szwargotała cały rok po rusku, i nie chodziła do tej ruskiej bożnicy, nie byłabyś złej klasy dostała“, такими словами втѣшало польске „pachole“ свою товаришку-Русинку! Наводимъ тіи слова безъ найменшого коментаря дословно, щобы цѣлый свѣтъ зналъ, чого могутъ выучитися дѣти пôдъ руководствомъ загорѣлыхъ польскихъ головъ. Не потребуємо додавати, що таке польске дѣвча не вынесло тои злобы зъ свого дому, але навчилося того въ школѣ. Есть фактомъ, що самû „światłodawczynie“ таки просто въ клясахъ высмѣвають рускій языкъ. Що се не выдумка, то всѣ ученицѣ зъ VI кл. минув. року можутъ ствердити. Разъ якось вôйшлися до тои клясы „światłodawczynie“ на „poufną pogadankę“ до своеи товаришки Г(анулѣ). Такъ „учительки“ якъ и ученицѣ нужь „w poufną pogadankę“ — а рускû дѣвчата почали по руски шептати. Быстре ушко учительки (здаеся Домбровскои) дочуло тую „mongolsko-tatarską mowę“ и далѣй до господарки клясы выѣздити съ докоромъ: U ciebie już po ruskuszwargocą?“ Учителька засоромившись ôтъ докору, а може и побоюючись, щобы на ню не донесли, сейчасъ выдала наказъ, що: „tu nie wolno gadać po rusku“. Ученицѣ-Польки все тое добре чули и всѣ на слово „szwargocą“ выбухнули смѣхомъ и ôтъ того часу „za panią matką“ послугуются тымъ словомъ на докôръ своимъ товаришкамъ-Русинкамъ.

Но не досыть на тôмъ, польска злоба въ школѣ женьскôй не мае границь ни кôнця. По препорученю тутешного ординаріята впроваджено минувшихъ лѣтъ звычай, що дѣвчата-Русинки при сприяючôй погодѣ ходили до церкви на службу Божу. Той звычай сего року почавъ практиковатися. Но понеже загорѣлцямъ польскимъ навѣть церковь солію въ оцѣ, тожь довѣдавшись о тôмъ, учительки выступили на катедры въ школѣ женьскôй и кожда задиктовала: „Tam macie chodzić na nabożeństwo, gdzie ja jestem!“ (розумѣеся, що до „ruskiej bożnicy“ не пôйде учителька, лише до лат. каплицѣ). Учительки хотѣли тымъ чиномъ заказати рускимъ дѣвчатамъ посѣщати церковь. Но о. катехитъ не перестававъ и дальше для рускихъ дѣтій ôтправляти службу Божу по старому звычаю, ажь ось нагло приходитъ зъ рады шк. кр. слѣдуюче рѣшенье:

L. 4388. Odnośnie do sprawozdania z dnia 20 kwietnia b. r. do l. 47 zawiadamia się c. k. Dyrekcyą, iż Rada szkolna krajowa nie przychyliła się z powodów w sprawozdaniu tem przytoczonych, a przedewszystkiem dla zbyt wielkiej odległości zakładu tamtejszego od cerkwi, do żądania katechety obrz. gr. kat., ks. Z. Podlaszeckiego, ażeby uczennice obrz. tego, tak seminaryum nauczycielskiego jak i szkoły ludowej „PP. Benedyktynek“ uczęszczały wspólnie i w porządku szkolnym także i w dnie powszedne na nabożeństwo do tamtejszej cerkwi. Pod tym względem należy w przyszłości, aż do dalszego rozporządzenia zachować zwyczaj dotychczasowy, lecz nie należy również przynaglać tych uczennic, ażeby uczęszczały do kościoła łacińskiego.

Przy tem nadmienia się, iż tamtejszy konsystorz biskupi obrz. gr. kat. nie przedłożył w tym względzie żadnego przedstawienia, ani też wniosku.

We Lwowie 8 maja 1881.

W zastępstwie *Loebl* m. p.

Повысше розпорядженье оголосили дня 3 серпня господарѣ по своихъ клясахъ — но якъ? Ото, kurz und bündig: „Uczennicom obrz. gr. kat. nakazała Rada szk. kraj. obowiązkowo codziennie chodzić do kościoła“! Такъ-то кôлькома перекручеными словами збуло тутешне тѣло учительске розпорядженье высшои власти; о кôнцевôмъ уступѣ розпорядженя, где говорится, що не вôльно Русинокъ силувати ходити до костела, никто зъ учителѣвъ и словомъ не писнувъ. А навѣть знаный Вн. Читат. „Дѣла“ зъ мин. року славный рускій языкословъ п. Козловскій, учитель руск. языка, допустився того самого грѣха противъ своего обряду, оголосивши наведене розпорядженье въ такôмже „streszczeniu“ на 3 роцѣ учит. семинаріи. Приглянувшися близше самому розпорядженю кр. рады шк., знаходимъ въ нѣмъ дивный уступъ, где кажеся, що „Rada szk. kraj. nie przychyliła się... do żądania katechety“. Намъ звѣстно, що о. катихитъ щось подôбного ôтъ рады шк. не мôгъ жадати; ôнъ же о тôмъ знае, що ôтправа службы Божои не входитъ въ компетенцію Рады шк., але въ компетенцію Ординаріята, котрый самъ наказавъ законоучителямъ ôтправу богослуженя для дѣвчатъ. Еще дивнѣйшû мусѣли бути „powody“, наведенû п. директоромъ въ справозданю до рады шк., скоро она посмѣлилася заказати рускимъ дѣвчатамъ ходити до церкви; — мусѣли бути тû самû поводы, якû голосили учительки въ катедръ, будьтобы дѣвчата могли въ церкви здеморализоватися, — що есть совсѣмъ безпôдставне. Тажь въ церкви никто не засѣвае такъ само якъ и въ костелѣ неморальности межи дѣтьми, хотяй и жадна зъ профессорокъ не ласкава тамъ заглянути; ба що, за церковою промовою бôльше вже и тое, що ту ученицѣ не приглядаются безтактовному поступованю пп. учительокъ. Мы мали случайнôсть придивитися однôй учительцѣ на похоронѣ еписк. Гиршлера, котра черезъ цѣлу суму, въ притомности своихъ дѣвчатъ, до всѣхъ 3 лат. сотрудникôвъ кождого разу, коли тіи попередъ ню мусѣли переходити, щось имъ до уха шептала, такъ що самû лат. священики поглядаючи одинъ на другого, двозначными усмѣхами оцѣнили еи высоку моральнôсть. Въ церкви хотяй и профессорокъ не ма, за тое есть ажь 5 катехитôвъ, зъ котрыхъ якъ не одинъ, то другій зоркимъ окомъ слѣдитъ за молодежію. Звычайно о. катехитъ сем. учит. читае службу Божу при бочнôмъ ôлтари для дѣвчатъ, а катехитъ гимназіи стоитъ у входа церкви и вадзирае, щобы котрыйсь зъ гимназистôвъ не пôйшовъ за барієру бочнои навы церкви, где власне для дѣвчатъ читаеся служба Божа. Коли же ученики посходятся, тогды гимн. катехитъ починае читати службу при великôмъ ôлтари, дѣвчата же бочными дверми выходятъ зъ церкви, такъ що и о найменшôй стычности съ молодѣжію гимн. мовы бути не може. Впрочѣмъ и въ вагадôвъ санитарныхъ дѣвчата радше идутъ до церкви, якъ до лат. каплицѣ, бо въ каплици майже цѣле богослуженье мусятъ клячѣти, пр. на „majowem nabożeństwie“, где починаеся тое кляченье ôтъ 7 а тревае ажь до $^1/_2$9 годины. Чули мы що ôтъ такихъ „колѣноприклонныхъ ćwiczeń duchownych“ увôльненû лише тû ученицѣ, котрû съ собою въ дому приносятъ свѣчки; такû священосницѣ могутъ умолити для себе ласки Божои стоячи, прочû всѣ мусятъ клячѣти. Такъ прикра мольба много шкодитъ молодому организмови, а навѣть лѣкарѣ (якъ пр. п. К.) заказали гдекотрымъ дѣвчатамъ ходити на такъ довге кляченье. Будь що будь, нынѣ мы дочекалися вже того, що намъ вже навѣть не вôльно въ своѣй церкви Богу молитись. Зъ того видно, що наша церковь нашимъ братимъ дуже солію въ оцѣ, тожь съ радостію витаемъ перву нашу „Бурсу дѣвочу“ въ Перемышли. Кому лише добро народа и церкви на серцю лежитъ, нехай споможе тую многошанну институцію, и то чимъ скорше, — бо непріятель не спитъ. Вкладка 3 зр. не такъ велика, а користь для нашого народа не обчислена. Видимо, якъ нашû дѣвчата на всякôмъ мѣстци переслѣдуютъ — тожь отвореня Бурсы дѣвочои всѣ ожидаемъ съ нетерпеливостію.

Повертаючи еще до высше наведеного розпорядженя кр. Рады школьнои,

*) Той уступъ нарочно приводимъ въ дословнôмъ толкованю, бо, здаесь намъ, ôнъ добре характеризує значенье стычности посла съ выборцями, на що нашû рускû послы (съ выимкомъ хиба о. Озаркевича) и выборцѣ не кладутъ ніякои ваги.

мусимъ высказати наше здивованье, для чого въ такъ некучой справѣ, где всѣ знаній, а больше еще незнаній судіи голосъ забираютъ, нашъ сѣмъ. Ординаріятъ на все мовчитъ и свого права не боронитъ? Належалобы, щобы Ординаріятъ зажадавъ отъ Дирекціи предложити такожь для себе „sprawozdanie“, и донѣдатися подробно о поводахъ сего такъ некористного рѣшеня рады шк. кр. Такожь на щось предсѣ засѣдае въ кр. радѣ шк. заступникъ ординаріятскій митроп.? Чи може перемыскій Ординаріятъ выключеный зъ того „милостивого покровительства“?

(Конець дописи рѣвножь скопфисковаваный.)

Зъ Микулинець 21 (8) червня 1881. (*Краєве товариство рыбацке въ Краковѣ.*) Товариство тое заснане дня 24 серпня 1879 р. числитъ до нынѣ близько 500 членовъ и складаеся зъ товариства центрального надъ Вислою въ Краковѣ и 16 отдѣловъ надъ важнѣйшими рѣками повдовжь Галичины.

Товариство взяло собѣ за голевну цѣль зарыбковати воды въ користь публичну, отже сѣяти безъ бокалиной думки о тое, кто овочѣ збирати буде; при томъ увзглядняе дорѣча въ ихъ цѣлости, а не въ границяхъ политичныхъ, котрыхъ рыбы не знаютъ.

Поле до працѣ мае товариство велике и цѣнне, якъ мало котре инше, бо воды Галичины сягаютъ моря Чорного и Балтицкого, и спріяютъ вспольной праци съ товариствами рыбарскими въ краяхъ повдовжь балтицкои Вислы и чорноморского Днѣстра, Прута и Стыра. Вандрукчѣ рыбы, якъ лососѣ, котрѣ на терло ажь до горного бѣгу водъ нашихъ тягнутъ, могутъ дуже успѣшно бути розмножуваны и черезъ тое роблятъ залежными отъ насъ краѣ надъ середнымъ и долѣшнымъ бѣгомъ тыхъ рѣкъ положенѣ; и противно, рыбы тримаючися до Вѣнеръ переважно долѣшного бѣгу тыхъ рѣкъ, роблятъ насъ залежными отъ нихъ; и той то власне станъ спонукавъ нѣмецкое товариство рыбарске въ Берлинѣ, тойно вспомагати наше товариство въ Краковѣ. Въ кінци рѣвнѣ воды нашѣ маютъ где-котрѣ цѣнни рыбы собѣ властивѣ, якъ н. пр. Висла свого лосося, угра и осетра; Днѣстеръ чечугу, пыровуба и судака; Прутъ голованицю; а рыбы тіи для вспольного пожитку можна пересѣдлювати зъ ихъ водъ родинныхъ до покревныхъ або навѣть чужѣ рыбы, якъ: лососи калифорнійского (Salmo Quinat.), троць (Salmo trassa), лососьо-пструга (Salmo lacustris), якъ съ знаменитымъ успѣхомъ того доводитъ выляганя рыбъ Арт. гр. Потоцкого въ Дубѣ.

Сѣдоме своеи цѣли товариство не радило довго, але заснавшися, приступило отъ разу до працѣ, на яку его въ першой порѣ було сказати. До нынѣ пересѣдлило угра, лосося балтицкого и калифорнійского до водъ Галичины, котрыхъ то цѣнныхъ рыбъ передъ тымъ не було, и тымъ дало приладъ, що кто хоче зъ воды збирати, той мусить си такожь давати, подобно, якъ рольникъ засѣвае рольо, або лѣсникъ засаджуе лѣсы. Товариство стараеся пізнати природу водъ въ Галичинѣ, щобы моглося охоронити отъ ошибокъ въ своей роботѣ, або въ порадѣ тымъ, котрѣ отъ него рады пытаютъ. Працѣ науковѣ практичнѣ въ томъ направленю оголосили: дръ М. Новицкій, проф. М. Лозиницкій, М. Вержбовскій, А. Байль; Ант. Барта и др.

Пожиточна праця товариства мала еще боротись съ недостачію фондовъ, а що больше съ рыболовствомъ варварскимъ на пливучихъ водахъ и съ недостачію годнои рыбацкои уставы; але тое зло, дасть Богъ, мине незадовго, якъ минуло въ иншихъ краяхъ, а засѣвъ товариства выдасть хорошѣ жнива.

Часто можна чути голоси, що безъ уставы такои не можна нічого для товариства дѣлати, однакожь звертаемъ увагу и на тое, що и для уставы мусить бути грунтъ приспособленый, щобы управненѣ до рыболовства поняли си яко пожиточну для себе и щобы си шановали, а о тое власне товариство стараеся. А впрочѣмъ по що придалабыся устава, колибы еще рыбъ не було?

Анк. Барта, учитель.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Делегаціи австрійско-угорскѣ*) маются зобрати заразъ по уконституованю сойму угорского и по дебатѣ надъ адресомъ; то наступитъ имовѣрно межи 15 а 20 жовтнемъ. На сей разъ нарады делегацій будутъ отбуватися въ Вѣдни, бо минувшій разъ отбувалися въ Пештѣ. Сесія делегатовъ, якъ доносятъ дневники, не буде тревати довго.

(*Рада державна*) мае розпочати такожь нову сесію въ половинѣ жовтня, рѣвночасно съ делегаціями.

(*Министеръ торговли*) бар. Пино выѣхавъ на инспекцію будовы желѣзницѣ арльбергскои до Форарльберга. Его заступае мин. Земялковскій.

(*Въ Празѣ*) ведесь теперь дуже завзята агитація передъ выборами до праскои комнаты торговельнои. Борба иде межи двома сторонами ческою и нѣмецкою. Однакожь побѣда буде по той сторонѣ, по котрой станутъ жиды. (Звѣстно, що у насъ во Львовѣ борба при выборахъ до комнаты торговельнои ведесь межи Поляками а Жидами и Жиды берутъ верхъ и выбираютъ своихъ.) Комитетъ ческій въ Празѣ выдавъ до Жидовъ отозву, завзываючи ихъ до сполученя съ Чехами, бо они въ ческой земли жіютъ, повинни отже вже изъ самои вдячности попирати интересы того народа. Нѣмецкій централисты и ихъ органы толкуютъ тую отозву яко грозьбу жидамъ ческимъ и взываютъ ихъ, щобы не давалися терроризувати. До централистичныхъ газетъ посылались кореспонденціи зъ Чехъ, що по мѣстахъ проявляются антижидовскій розрухи, що Чехи подкидаютъ бомбы подъ жидовскій конторы и т. д. Розумѣеся, що така тактика воснна централистовъ на нищо имъ не придается, а еще хиба имъ самымъ выйде на шкоду, бо жиды можутъ справдѣ налякатися Чеховъ, якъ прим. жиды галицкій по розрухахъ на Украинѣ налякались погрозъ „Gazet-ы Narodow.“ и при послѣднёмъ выборѣ во Львовѣ зъ страху загубили свого кандидата, п. Водыньского, а гдеякі навѣть голосували на свого тяжкого ворога, п. Меруновича.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Пôсля донесень до Presse въ Петербургѣ открыто знову мину динамитову подъ мурованымъ мостомъ на Гороховой. Въ пуделку зъ грубои бляхи мѣстилось 3 — 4 фунты динаминту. Дроты проводовѣ до запаленя мины були въ ладѣ.

Процесъ звѣстного нигилиста Тригонѣ або Мильорда не отбудесь въ липни, але ажь въ вересню. Новѣ арештованя даютъ що разъ больше матеріялу до слѣдства. Показалося, що Кибальчичь взявъ на себе всю вину офицера Суханова. Рѣвножь выявилося, що зознанье Желябова, будьтобы только чотыри люде чекали съ бомбами на царя, було не правдиве и мало только на цѣли впровадити въ ошибку судію слѣдчого; показалось, що на улицяхъ, куда 13 марта мавъ проѣздити царь, стояло 11 чи 12 людій съ бомбами.

Румунія. Въ новомъ королевствѣ прійшло до министеріяльнои кризы; кабинетъ Димитрія Братіяно подався до димисіи и тую отъ короля одержавъ. Дим. Братіяно бувъ только два мѣсяцѣ президентомъ министровъ. Президентомъ нового кабинету зоставъ Іоанъ Братіяно, братъ Димитрія. Причину до упадку кабинету дали по перше интерпеляціи въ сенатѣ и палатѣ пословъ въ справѣ Дунайской, а по друге вотумъ недовѣрія, дане сенатомъ министрови войны Славицеано за неправильности при лицитаціяхъ потребъ для арміи. Рѣвножь задля незгоды съ палатою мусѣли подавати до димисіи министры финансовъ Стурдза и дѣлъ внутрѣшныхъ Статеску. Кромѣ того большость палаты рѣшила не попирати кабинетъ.

При случаю мусимъ розказати о пытаню Дунайскомъ, о котромъ неразъ у насъ згадуесь, а котре для Австріи мае дуже велике значенье. Пôсля 55 статіи берлиньского трактату, державы европ. достали не только обширнѣ права контролѣ и надзору надъ частію Дунаю межи Галацомъ а моремъ, але еще повинні при помочи делегатовъ прибережныхъ державъ уложити регуляминъ для судоходства и уставу о рѣчной полиціи для части Дунаю межи Галацомъ а Желѣзными Воротами. Часть Дунаю отъ моря до Галаца уважаесь неутральною и тутъ межинародна комисія компетентна; але отъ Галаца до Желѣзныхъ Воротъ часть Дунаю належитъ тымъ державамъ, котрыхъ она границю — и длятого державы постановили, щобы въ комисіи для тои части Дунаю були делегаты и тыхъ державъ, яко безпосередно интересованыхъ. Але той проектъ доси не могъ бути введеный въ дѣло зъ причины незгоды межи Австріею и прибережными державами. Конференція берл. не могла въ пытаню Дунайскомъ Австрію совсѣмъ усунути зъ комисіи мѣшаной зъ тои причины, що си краѣ отъ Галаца до Дунаю. Алежь Дунай мае жизненный интересъ для Австро-Угорщины яко путь до Чорного Моря. Може бути, що прибережнѣ державы були бы и пристали на просте допущеньe Австріи до мѣшаной комисіи, але бо вѣденьскій кабинетъ зажадавъ, щобы Австрія въ случаю рѣвности голосовъ мала въ мѣшаной комисіи голосъ рѣшаючій; — противъ прибережнѣ державы рѣшучо запротестували. Державы, щобы опôръ полагодити, предкладали дати Австріи голосъ рѣшаючій только въ пытанахъ администраційныхъ, въ пытаняхъ же принципіяльныхъ передати рѣшенье европейской комисіи. Але и того предложеня не принято. Найсильнѣйшого однакожь противника встрѣтила Австрія въ Румуніи. Въ Букарештѣ отбулися недавно митинги скликаны нарочно для протесту противъ претенсій Австріи. „Не будемъ мы мѣняти турецкого васальства на австро-угорске!“ — говорили бесѣдники; по ихъ думцѣ допустити Австрію до рѣшаючого голосу въ комисіи, значилобы отдати низшу течію Дунаю подъ владѣнье Австріи. Зъ митинговъ було дунайско пытанье перенесене и въ палату пословъ и въ сенатъ и на дотычнѣ интерпеляціи отповѣдали министры, що совсѣмъ не думаютъ жертвовати интересовъ Румуніи въ користь Австріи. И нове министерство не буде могло занати иншого становища въ справѣ дунайской якъ давнѣйше.

Франція. Министеръ дѣлъ внѣшныхъ, Бартелеми Ст. Илеръ выдавъ дня 20 с. м. окружно письмо до заграничныхъ посольствъ французскихъ, въ котромъ выясняе политику заграничну Франціи зъ роковъ 1880 и 1881. Якъ звѣстно, въ тыхъ рокахъ були на порядку три справы межинародного европейского значеня, а именно: справа черногорско-турецка, греческо-турецка и тунисска. Министеръ на вступѣ окружника подноситъ съ вдоволеньемъ той фактъ, що всѣ три справы сегодня вже залагоджены — двѣ перши: черногорска и турецка мирнымъ способомъ. Въ справѣ черногорской правительство французске поступало дуже оглядно; тую оглядность зъ початку другѣ державы критиковали, але оттакъ и самѣ пôшли путемъ Франціи. Франціи треба приписати, що демонстрація фльотъ не вышла поза границѣ свого призначеня. Въ справѣ греческой Франція не хотѣла выпиратися щирои симпатіи для Грековъ, — але булобы знову ошибкою политичною, колибъ Франція була отлучилась отъ державъ и заняла окреме становище. Справа греческа рѣвно, якъ всѣ дотикнѣ трактатомъ берлиньскимъ повинна була остати справою европейскою. Державамъ тяжко приходилось переконати Грековъ, що ухвалы конференціи берлиньскои, дотычачѣ греческо-турецкои линіи граничнои, не можутъ бути переведенѣ въ житье навѣть колибъ Греція ужила и оружнои силы, якъ власне намѣряла. Судови полюбовному зъ репрезентантовъ державъ удалось переконати о томъ греческе правительство и конвенція зъ 24 мая, признаюча Греціи Тессалію, закончила всѣ такъ довгѣ споры. — Въ дражливой справѣ Тунисской — каже министеръ въ окружнику — Европа признала справедливость французскому поступкови, бо она поняла, що Франція зъ взгляду на Альгиръ мусѣла такъ поступити. Въ Тунисѣ Франція установила свого регента, але никто не мае причины тымъ непокоитись. Франція хоче только, щобы въ Тунисѣ забезпечити собѣ прихильну сусѣдску державу и розвой си въ дусѣ цивилизаційномъ. Франція не бажала здобычи ани прилученя Тунису, — колибы була того хотѣла, то вже давно могла тое учинити. Длятого чинъ Франціи не може въ никомъ взбудити якои тамъ зависти або недовѣрія. — Одинокою проводною думкою политичною въ всѣхъ трехъ справахъ було удержанье мира. Франція заявляе, що въ всѣхъ межинародныхъ справахъ, въ котрыхъ розумне представленье може мати якій успѣхъ, все волитъ мирну дорогу, якъ силу оружія. Война, хочбы и найсправедливѣйша, есть все остаточнымъ средствомъ, до котрого мужѣ стану можутъ отклакатися въ безвыходной, крайной вже потребѣ. Франція въ 7 лѣтъ по своей неудачи военной удалася на конгресъ въ Берлинѣ и приступила до концерту европейского. Отъ того часу въ всѣхъ дѣлахъ политичныхъ брала участь и все була за удержаньемъ мира. Франціи то богато завдячити належитъ, що демонструюча фльота зъ Адріятику не посунулась къ Дарданеллямъ и що справа греческа дôйшла до щасливои розвязки безъ проливу крови.

Въ Марселіи привернено вже спокой. Власти мѣстцевѣ съ помочію войска запобѣгли грознѣйшимъ сценамъ и большому проливови крови. Въ Марселіи знаходится до 50.000 Италіяновъ по найбольшой части робôтниковъ. Министеръ Барттелеми Ст. Илеръ завѣривъ италійского амбасадора, що правительство бажаючи добрыхъ отношень съ Италіею, не допустить покривдженя Италіяновъ въ Марселіи.

Италія. Выпадки въ Марселіи дуже роздразнили жителѣвъ италійскихъ мѣстъ. Якъ доносятъ телеграмы, жителѣ Риму, Турину, Неаполя и Генуи намѣряли зробити демонстрацію противъ репрезентантовъ французскихъ, але власти тыхъ мѣстъ опередили тому запобѣгли и не дôйшло нигде до оскорбы французскои амбасады и консулату. Въ Туринѣ войска не допустили тому передъ мешканье консула французского, и на возванье властій остаточно розбішалися, подобно сталося въ Неаполю и Генуи. Въ палатѣ пословъ Депретисъ на интерпеляцію въ томъ дѣлѣ отповѣвъ, що демонстраціямъ противъ Франціи правительство перешкодило въ способъ правный. Министерство поручило префектамъ мѣстъ и на дальше не допускати до демонстрацій, котрѣ моглибы нарушити пріязнѣ отношеня Италіи съ Франціею, а правительство буде пильно строго для каждого, кто нарушитъ публичный спокой. Консуль французскій въ Неаполи написавъ листъ до префекта мѣста, дякуючи ему за перешкодженье демонстраціи и непорядкамъ, котрѣ моглибы були оскорбити консулятъ.

НОВИНКИ.

— **Редакція „Дѣла“** удалась недавно письменно до „Главного Управленія по дѣламъ печати“ въ Петербургѣ о дозволеню, **щобы „Дѣло“ могло ити почтою до Россіи.** Сими днями одержала Редакція слѣдуючу отповѣдь отъ Спотб. Почтъ-Директора: „На просьбу зъ 12 мин. Мая, поданую въ Главное упр. по дѣламъ печати, Спб. Почтъ-Директоръ мае честь увѣдомити редактора газеты „Дѣло“ п. Барвѣньского, що редагована имъ часопись отъ будущого 1882 р. буде включена въ списъ заграничныхъ газетъ, управленыхъ отъ почтою въ границѣ Россіи“.

— **Є. В. Цѣсарь** удѣлилъ громадѣ Лапшики въ пов. горлицкомъ 100 зр. запомоги на докончене будовы школы.

— **Впреос. митрополитъ Сембратовичъ**, якъ телеграфуютъ зъ Риму, буде назавтра именованый кардиналомъ; се мае бути вкрѣчію рѣшеною.

— Поминальне богослуженье за уп. душу незаб. пам. **Митр. Григ. Яхимовича** отбудеся вже въ слѣдуючу середу. Литурги отслужитъ Впр. о. оф. Малиновскій при участи хору пп. питомцѣвъ. Проповѣдати буде Пр. о. В. Лопатыньскій зъ Роздолу.

— Дня 26 с. м. переѣзжали окреемъ поѣздомъ черезъ Вѣдень **пôвнôчно-славянскій подорожники до Риму** въ числѣ 68 лицъ. Въ Трієстѣ мали злучитись съ иншими Славянами. Поляки вступили въ Римѣ въ народныхъ строяхъ. Депутація представитъ Папѣ кард. Ледоховскій а промову до Папы въ имени Славянъ буде мавъ або кн. Адамъ Сапега або кн. Романъ Чарторыйскій.

— Въ Вѣдни дня 26 о 11 год. рано **слав. подорожники до Риму** авдіенція **у нунція Ванутелли.** Кс. Стояловскій промовлявъ перше въ имени Поляковъ, а по нѣмъ Є. Впр. Митр. Сембратовичъ въ имени Русиновъ.

— **Порядокъ проповѣдій въ Римѣ**, що отбудутся въ першихъ трехъ дняхъ збчасъ торжества св. Кирила и Методія въ базилицѣ св. Клементія, где лежатъ мощи св. Кирила, буде такій: перша проповѣдь буде руска, котру выголосить дня 3 липня заразъ по понтификальномъ богослуженю зъ рана Впреосв. митрополитъ Сембратовичъ; по полудни тогожь дня передъ вечерню буде проповѣдавъ по нѣмецки о. Петръ Семененко, генералъ Зизрисстанцѣвъ; на другій день будутъ проповѣдати по чески епископъ Менаи зъ Мельополиса и прелатъ Штульцъ; дня 5 липня буде проповѣдь хорватска, котру выголосить епископъ Штросмаеръ; въ кінци о. Schiaffino выголосить проповѣдь до итальійски.

— **Торжество Божого Тѣла** по обряду гр. кат. обходилося въ недѣлю во Львовѣ. Походъ зъ Волоскои церкви до ряду провадивъ Впр. офиц. Малиновскій. Хоръ дух. семинаріи и сенатъ университетскій отупали попередъ балдахина а за балдахиномъ маршалокъ дръ Зыблиневичъ съ двома членами выдѣлу кр. и кôлька высшихъ ц. к. урядниковъ. Ани намѣстника ани президента мѣста не було. Торжеству вспомогала компанія п. Парма.

— **Испытъ зрѣлости** въ ц. к. львовскій гимназіи академичной отбувся подъ проводомъ Вп. пана инспектора Соятыцкого въ дняхъ отъ 20 — 24. червня с. р. До испыту сего зголосилося 32 абитуріентовъ, зъ тыхъ получивъ 1. Зарицкій Данилъ свѣдоцтво зрѣлости съ отзначеньемъ. Зрѣлыми узнаны: 1.) Фолисъ Іосифъ 2) Лисякъ Александеръ 3) Опышковичъ Степанъ 4) Ковальскій Антонъ 5) Кульчицкій Владиміръ 6) Куровець Иванъ 7) Красовскій Якôвъ 8) Наумовичъ Володимиръ 9) Обрукъ Алексей 10) Винницкій Корнилъ 11) Яцыкъ Иванъ 12) Сапрунъ Михайло 13) Качмарскій Останъ 14) Гриневецкій Иванъ 15) Гумецкій Юліянъ 16) Глѣбовицкій Василь 17) Коцовскій Теофиль 18) Тарнавскій

ей Фаремонъ 19) Винницкій Юліанъ 20) Маєвый Ілія 21) Черепатинський Евзевій (екзорнистъ) 22) Витошинський Модестъ (екзорнистъ); 4. позволено поправляти по серіяхъ зъ одного предмету, 4. репробовано наздаврку а 1. на одинъ рокъ.

— Дня 27 червня с. р. отбулося въ сали Народного Дому **испытъ учениць зъ школы спѣв п. Маріи Правнъ.** Програма в испыту бувъ дуже богата. Зъ Русинокъ попысувалися на испытѣ дѣвицѣ: Заревичъ, Павликовъ, Кочиндикъ и панѣ: Гачришковичъ и Ганчакъ. Дивує насъ дуже и сожалѣемъ над тымъ, що въ програмѣ менжи 38 песами не було ни одной рускои, хотяй руски пѣсни пречудни и оцѣваются на концертахъ тов. музичного, оцѣваются на концертахъ и во Вѣдни. Дивує насъ тос тымъ больше, що сама п. Правнъ спѣвала вже много разовъ нашѣ пѣсни на всякихъ рускихъ музикальныхъ вечерахъ и що мае въ своѣй школѣ учницѣ Русинки.

— **Въ Тернополи** засудивъ дня 8 (20) с. м. трибуналъ на одстанѣ вердикту судіевъ присяжныхъ арендаря Берла Волькенберга зъ Кошлякъ за участь въ нападѣ розбойницкомъ дня 4 (16) грудня м. р. на властителя добръ М. Черняковского въ Лисичницахъ на 15 лѣтъ тяжкои вязницѣ съ двократнымъ постомъ кождого мѣсяца и замкненьемъ въ отдѣльной темници кождого 4 л. грудня въ роцѣ.

— **Руска анкета школьна**, выбрана народнымъ вѣчемъ дня 18 (30) листопада м. р., удалась сими днями до намѣстництва, щобы позволило основати Русинамъ руске педагогичне товариство на подставѣ предложеныхъ статутовъ. Ило основателѣ того товариства подписались члены школьнои анкеты, а именно сов. Яновскій, дръ О. Огоновскій, дръ Костекъ, дръ Сушкевичъ, крыл. Бачиньскій, крыл. Величко, проф. Партыцкій и другѣ. Съ нетерпеливостію выжидаемъ затвердженя руского товариства педагогичного, бо що зъ него може выйти велика користь для галицко-руского школьництва — о томъ у насъ еще минувшого року въ „Гадкахъ Подолянина" було ясно и основно выказано.

— **О. Клементій Сальвицкій**, каноникъ въ Малковичахъ дек. перемыского, упокоився дня 8 (20) с. м. въ 66-омъ роцѣ житя, а въ 37-омъ священьства. Вѣчна ему память!

— **Руско-народный театръ** подъ дирекцією п. Ом. Бачиньского переѣздить дня 29 н. с. червця зъ Зарваницѣ до **Улашковець** на 6 представленъ. Оттакъ вертае назадъ до Зарваницѣ на двѣ недѣлѣ и дня 10 л. липня зачне знову гостинний представленя въ Зарваници.

— **Руске драматичне товариство** подъ дирекцією п-ѣ Т. Романовичъ переѣздить сими днями зъ Сколѣго до Рогатына.

— **Рускій аматорскій театръ въ Коломыѣ** дае въ недѣлю дня 3 л. липця представленье, а именно комедію въ 2 актахъ М. Балуцкого *„Ловы на мужа"* и водевиль въ 1 актѣ Ив. Котляревского *„Москаль Чаровникъ"*.

— **На двѣ стипендіи бл. п. Павла Черлюнчакевича**, по 50 зр. рочно, розписує Совѣтъ инст. „Народный Домъ" конкурсъ съ речинцемъ до 2 л. липця с. р. Стипендіи тѣ призначенѣ въ першомъ рядѣ для своякбвъ покойного, оттакъ и для другихъ бѣдныхъ рускихъ молодцѣвъ, котрѣ ходятъ до гимназіи або школы реальнои.

— **Пос. Гавзнеръ** стававъ съ справозданьемъ передъ выборцями въ Стрыю дня 27 с. м.

— **Въ Сучавѣ** будутъ отъ нового року шк. въ двохъ найнизшихъ клясахъ заведенѣ паралельки съ румуньскимъ языкомъ выкладовымъ. О рускихъ же паралелькахъ ани слыху, хочь руского народа на Буковинѣ больше, якъ румуньского. Не диво, Русины буковиньскѣ не здобулися доси еще ани разу на выборъ бодай одного свого представителя въ радѣ державной, котрый бы подмѣсъ потребы руского народа въ Буковинѣ.

— **Ректоромъ львовского университету** на слѣдуючій рокъ школьный выбраный зоставъ дръ Леонардъ Пентакъ, професоръ права римского; проректоромъ оставъ дръ Клементій Сарницкій, професоръ теольогіи и дотеперѣшный ректоръ.

— **Великій зборъ роботниковъ львовскихъ** отбулося сеи недѣлѣ во Львовѣ. Участниковъ було до 700. Зъ всѣхъ проконъ роботниковъ и ремесниковъ пробивалися намаганя больше або менше соціялистичні. Одинъ бесѣдникъ поставивъ внесенье, щобы въ Галичинѣ уорганизовати окрему партію роботничу (соціяльно-демократичну) съ программою жадаючою подъ взглядомъ политичнымъ загальныхъ и безпосередныхъ выборовъ (кождый обыватель отъ 20 р. житя мае право голосу), постепенно знести армію сталу и заступити ей загальнымъ вооруженьемъ; свободы слова, друку и товариствъ; знесеня стемпля газетного и закону кольпортажи книжокъ; знесеня льотерій; безплатнои науки въ всѣхъ закладахъ науковыхъ; подъ взглядомъ экономичнымъ: якъ найбольшого розширеня продукційныхъ спółокъ промысловыхъ, зложеныхъ зъ самыхъ роботниковъ; не удѣлювати приватнымъ капиталистамъ концесій на будовы публичні и т. д. Зборъ принявъ тую програму и ухвалилъ скликати вѣче роботниковъ зъ цѣлои Галичины, котре малобы уложити меморіялъ до сойму. Рівножь ухвалилъ зборъ завязати „Товариство взаимнои помочи и взаимного кредиту для роботниковъ". Всѣ газеты львовскѣ навѣть урядова „Gaz. Lwowska" подали обширне справозданье зъ сего збору а „Gaz. Nar." каже, що той зборъ „daje wiele do myślenia — wartoby się nad nim bliżej zastanowić!"

— **Министерство торговлѣ** выслало до Галичины свого делегата, сов. професора Геке, котрый мае розслѣдити нашѣ рольничо-економичні отношеня, а головно переконатися о змѣнахъ и наслѣдствахъ тыхъ отношень зъ причины недалекого замкненя границѣ для перевозу худобы.

— (**Дробні вѣсти.**) Є. В. Цѣсарь повернувъ дня 22 л. с. м. до Вѣдня зъ Бруку надъ Литавою. — Намѣстникъ Галичины выѣхавъ на кільканайцять днѣвъ до Ланцута. — Преосв. епископъ Сембратовичъ и о. крыл. дръ Костекъ выѣхали вчера до Риму. — Віцепрезидентъ львовского суду краевого Кароль Лидль одержавъ отъ цѣсаря дипльомъ на шляхтича. — Кн. Милянъ сербскій прибувъ сими днями зъ Петербурга до Вѣдня, зъ отки отъѣхавъ впростъ до Бѣлгороду. — Въ Шегшардѣ далося чути дня 22 л. с. м. въ ночи сильне землетрясенье. — Епископъ краковскій Дунаевскій и епископъ тарновскій Пукальскій приѣхали сими днями до Львова на консекрацію ко. Моравского. — До Львова прибула менажерія, котра умѣстилась при улици сонѣчной. — Въ Загребѣ далося чути сими днями знову сильне землетрясенье.

— **Въ Черневѣ** подъ Мостисками отбулось дня 3 л. с. м. посвященье камени подъ нову школу, котру ставитъ громада власнымъ коштомъ. Будынокъ буде мурованый, одноповерхій и певно найкрасшій на цѣлый повѣтъ. Въ Черневѣ такожь есть вже отъ кількохъ лѣтъ каса пожичкова съ капиталомъ 5000 зр. и громадскій шпихлѣрь. По выстановленю школы намѣряе громада основати читальню и ставити нову мурована церковь.

— **Выстава образовъ** и иншихъ предметовъ штуки буде отворена во Львовѣ съ днемъ 13 (25) липня с. р.

— **Рускі народні пѣсни въ нѣмецкомъ переводѣ.** Въ одномъ зъ послѣдныхъ чиселъ черновецкои газеты „Czernowitzer Zeitung" находимъ 40 коломыйковыхъ рускихъ думокъ переведеныхъ на нѣмецкій языкъ черезъ п. Людвика Адольфа Штавфе-Симигиновича. Пѣсни тѣ суть дѣйстно дуже удачно переведенѣ, такъ подъ взглядомъ метричнои формы якъ и самого змѣсту. Авторъ тыхъ переводовъ поясняючи на вступѣ значенье рускихъ народныхъ пѣсень, межи иншими такъ каже: „Чей пѣсни тѣ обудятъ повсюды найгорячѣйшѣ симпатіи для того народу, котрый чистотою своихъ честнотъ и благородностію свого характеру достойный есть сердечного вспомнутя."

— **Банкноты 10-гульденовѣ** теперѣшнѣ, якъ звѣстно, маютъ на собѣ только нѣмецкѣ и угорскѣ написи. Тое не сподобалось другимъ народностямъ австрійскимъ, тымъ больше, що на давнѣйшихъ банкнотахъ були написи на всѣхъ языкахъ монархіи. Длятого то Чехи, котрѣ все и всюда съ завзятостію достойною наслѣдованя добиваются рівноуправненя языка ческого, подписували на банкнотахъ по чески „deset zlatych" або поприбивали такѣ печатки. Нѣмцѣ надѣялися, що такѣ десятки не будутъ мати партости, однакожь власти розпорядили, що банкноты 10-гульд. маются принимати яко важнѣ, коли только написами або печатками такъ не замазанѣ, що не можна бы було тексту отчитати. Написы и печатки ческѣ по берегахъ банкнота ничого не шкодятъ. Нѣмцямъ та Мадярамъ се не въ смакъ, а Чехи смѣются въ кулакъ . . .

— **Фреквентанты школъ кадетскихъ** доси не затягали николи парты; отъ теперь же постановило министерство войны, щобы фреквентанты 4-го року черезъ якійсь часъ поняли всяку гарнизонову службу и въ той цѣли будутъ приділюваны до поодинокихъ региментовъ въ гарнизонѣ.

— Въ Константинополи розпочався **процесъ Мидгата паши** и сообвинуваченыхъ о замордованье султана Абдулъ Азиса.

— **Утѣкаючі жиды зъ Россіи** горнутся цѣлыми лавами до Испаніи; правительство испаньске згодилось на ихъ принятье и, якъ доносятъ, призначило навѣть двѣ провинціи на ихъ кольонизацію. Кромѣ того маютъ небавомъ основатись тамъ для жидовъ окремѣ школы, гдебы могли научитися скоро испаньского языка, щобы могли въ новой отчинѣ добре и легко провадити свои „гешефты".

— **Межи россійскими нигилистами**, якъ доносятъ зъ Петербурга, прійшло до якогось непорозумѣня. Товариство „Чорного Передѣлу" мало заявити, що отдѣляется отъ терористовъ.

— **Борба противъ жидовъ** ведесь не только на Украинѣ, але и въ повнѣчныхъ Уграхъ почавъ народъ выступовати строго противъ жидовского племени. Въ многихъ случаяхъ подпаляютъ жидовскѣ домы, а навѣть лучились вже поодинокѣ битки, зъ чого можь сподѣватись, що розъяренье народу може поднестись до большои еще степени. Правительство наказало властямъ пильнувати порядковъ, о посѣдателяхъ большихъ добръ завѣзвало, щобы запобѣгали енергично противъ такимъ розругамъ. Тѣ послѣдніи въ большой части отповѣли, що они не могутъ въ томъ дѣлѣ повздержувати народъ, позаякъ боятся, щобы той не звернувся въ своемъ гнѣвѣ противъ нихъ самыхъ.

— **Въ Вѣдни** вынайшло двохъ людій плынну субстанцію, котрои одна капля брызнена на одѣжь приводитъ чоловѣка въ станъ подобный до гипнотичного. Сила того плыну лежитъ въ томъ, що онъ перемѣняючись дуже скоро въ пару, обгортае нею цѣлу особу и дѣлае на взоръ и отдыхъ такъ, що особа стаесь совсѣмъ безсильною. Експерименты такѣ маютъ бути совсѣмъ нешкодливѣ для людского здоровля.

— **Въ Тарновѣ** засудивъ судъ Анну Крулову на кару смерти черезъ повѣшеньо за то, що отроила свого мужа, давши ему зъѣсти аршенику домѣшаного до бараболь. Участниковъ того тяжкого переступства, а именно Т. Ляха, котрый давъ на ту цѣль аршенику, а І. Маршалка котрый доручивъ трутину Круловой, оказано на 8 лѣтъ тяжкои вязницѣ. Крулева допустилась того чину зъ тои причины, що оставала въ любовныхъ отношеняхъ съ І. Маршалкомъ и хотѣла позбутись свого мужа.

— **Митрополія бѣлгородска** мае перемѣнитись при оголошеню Сербіи королевствомъ на патріярхатъ сербскій.

— **Кіевскѣ адвокаты** выразили на своемъ засѣданю обуренье на тыхъ своихъ товаришѣвъ, котрѣ ставали въ процесѣ яко оборонителѣ пошкодованыхъ жидовъ противъ участниковъ антижидовскихъ розруховъ. Освѣдченье свое умотивували они тымъ, що адвокаты могутъ лише въ тыхъ случаяхъ ставати яко приватнѣ обжалувателѣ, коли законъ не дозволяе учинити того прокураторови, а головно тымъ, що претенсіи жидовскѣ були по большой части выдуманѣ.

— Молоду ластовку **съ двома головами и чотырма ногами** найшовъ недавно на улици живу одинъ роботникъ въ Берлинѣ. Незвычайне тое сотворѣнье выглядае такъ, якбы двѣ пташки съ собою зросли; мае одну пару крылъ, одинъ хвостъ, а ноги безъ пазуровъ.

— **Въ уѣздѣ переяславскомъ** губ. полтавскои лучились въ послѣдныхъ часахъ численнѣ пожары, котрыхъ причины не можь дойти.

— **Градъ величины голубячихъ яецъ** падавъ сими днями въ уѣздѣ змієвскомъ и наробивъ въ поли шкоды на 40.000 рублѣвъ.

— **Постъ á la дръ Танеръ.** Въ Чикаго розпочавъ одинъ Американецъ дня 28 л. мая 45-дневный добровольный постъ, задоволяючись лише чистою водою. Въ 13-омъ дни посту стративъ онъ 19½ фунтовъ ваги зъ свого тѣла, але на здоровю ничого не утерпѣвъ. Надѣются, що дивный той чоловѣкъ выдержитъ съ побѣдою тую добровольну муку.

— **Вынаходчикъ сталевыхъ перъ** Іозіасъ Масонъ умеръ сими днями въ Бирмингамъ въ 86-омъ роцѣ житя. Покойный бувъ одинъ зъ найбольшихъ филантроповъ англійскихъ; для закладу сиротъ въ Бирмингамъ жертвувавъ онъ 8,000.000 зр., а кромѣ того подѣлавъ много иншихъ фундацій.

— **Бувшій редакторъ росс. газеты „Берегъ"** Цитовичъ, якъ пишутъ зъ Петербурга, вступивъ до закону безупотокъ.

— **Туркенѣ** були въ послѣдныхъ часахъ звольненѣ отъ немилого звычаю, носити лице совсѣмъ заслонене, и могли носити заслоны лекшѣ, котрѣ не закрывали цѣлкомъ яркихъ очій та гарного личка. Теперь, якъ доносятъ зъ Константинополя, наказано знову носити давнѣйшѣ грубѣ заслоны.

— **Землетрясенье на островѣ Хіосъ** позбавило 3.612 особъ житя; кромѣ того 1.306 особъ остало калѣками.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— Только що вышла зъ печати накладомъ редакціи „Свѣта" книжочка **„Новѣ и перемѣнні звѣзды"**, написанъ дръ Иванъ Пулюй, доцентъ вѣденьского университета, сторонъ 32. Рѣчь написана поучаючо, цѣкаво и зрозумѣло. Надѣемось, що П. Т. Родимцѣ привитаютъ щиро сю нову працю дра Пулюя, автора „Непропащои силы", выданои мин. року „Просвѣтою", и сообвиновладчика „Св. Письма" на руско-народный языкъ. Новый утворъ дра Пулюя можна набути въ ред. „Свѣта", Подзамче (Львовъ), ул. Жовковска, 28. Цѣна книжочки 20 кр., съ пересылкою почтовою 22 кр.

— **Нове выдавництво въ Кіевѣ.** Зъ Кіева доносятъ, що съ початкомъ 1882 року зачне тамъ выходити науково-литературный мѣсячникъ п. н. *„Кіевская Старина"*, выдаваный любителями малорускои старины и литературы. Редакцію того выдавництва обойме Т. Г. Лебединцевъ, а головну участь въ сотрудництвѣ будутъ брати звѣстнѣ нашѣ историки и писателѣ, якъ Н. И. Костомаровъ, В. Б. Антоновичъ, Ор. И. Левицкій, Н. И. Петровъ и другѣ.

— **„Южно-русскій орнаментъ"** А. Лисенка можна достати въ книгарни Л. В. Ильницкого въ Кіевѣ. Се хорошій альбумъ, мѣстячій въ собѣ велике число гарныхъ орнаментовъ малорускихъ, мужескихъ и женьскихъ. Цѣна съ пересылкою 3 рублѣ.

— **Славяньска библіотека театральна** п. н. „Slovanský svět divadelní" почала выходити въ Празѣ.

Всячина.

— **Що дѣяти якъ не стане:** *людій, добра, и слова?* Одна губерніяльна друкарня въ Россіи написала свому начальству таке донесенье. *Люде* (л) совсѣмъ выйшли, а затое богато есть *червя* (ч); *добра* (д) нема, *оно* (о) такъ збилося, що въ друку подобае на *нуло* (О), а зъ *слова* (с) остали самѣ концевѣ каблучки, ни на що не подобнѣ. Начальство отписало друкарни таку резолюцію: слоно треба замѣнити хотьбы черезъ *рци* (р) и н. пр. замѣсть *осел* треба печатати *орел*; черпь (ч) коли есть его такъ богато, треба пустити въ ходъ и н. пр. замѣсть *лестный* печатати *честный*, съ выимкомъ слова *порть*, щобы не выйшовъ *корть*. — Справдѣ, признати треба, що сей жартикъ сатиричный на теперѣшне положенье въ Россіи выгадала не абы-яка голова.

— (*a*) **Министерска отповѣдь.** Министеръ Корбіеръ (Corbiéres) позволивъ собѣ въ присутности Людвика XVIII. витягнути зъ кишенѣ хустку до носа и табакирку, и положити на столѣ. Король, обуреный тымъ фамиліярнымъ обходженьемъ министра, замѣтивъ иронично: „Ну, вже выпорожнилисьте наконець совсѣмъ свою кишеню?" „Ваша Милость", отповѣвъ министеръ, „я грѣшу лишь надмѣрною льояльностію, выпорожняючи свои кишенѣ, замѣсть набивати ихъ коштомъ Вашого Величества и державы".

— **Выказъ Всеч. и Благ. П. Т. жертвователѣвъ на дѣвоче воспиталище подъ зарядомъ Инокинь чина св. Василія Вел. зъ Словиты, котрымъ за ихъ жертвы комитетъ заявляе свою щирѣйшу подяку:** — по 82 кр: Всч. о. Фльорчикъ въ Витковицяхъ, — по 70 кр: Вп. п-ѣ Пашковска Сабина и Н. Н., — по 50 кр. П. Т: Брылиньскій, І. С., З. З., І. В., Янекъ, С. Ф., А. Гр., Г. К., П. М., Е. З., С. А. К., І. Н., Лозъ, І. Б., Пилишь, Шудмакъ П., Бирибавмъ І., О. Р., А. С., Войчтъ, А. С., І. А., Зелингеръ, Оранжъ Е., Балковскій, Грифель А., В. Р., І. Л., С. Р., Найонкъ, Г., Попперъ, Г., Корчиньскій Ант., В. Б., В. Р., К. І., М. Г., К. О., І. Ф., Геркертъ, А., дръ Л. В., В. К., І. Г., Г. Д., І. Ф., І. Т., Т. К., А. З., Е. І., С. С., К. Г., І. К., М. Зелинскій І., С. К., К. Г., А. Н., В. Н. Н. Фердинандъ de С., Шишилов ..., Ильницка, Л. Л., О. Буковскій и 34 особъ, П. Н., — по 40 кр. Вп. пп.: Гадомскій, А. Ц., Ф. Ц., Е. Б., Муранакъ, Раль, Веберъ, Лесецкій, Зайнфельдъ, Іоанна, І. Б., А. К. Л, М. І., Юрашь, Елена С. С., В. З., Владиславъ А., и 31 особъ Н. Н, — по 45 кр. Вп. Ржиха и Ф. С., — по 30 кр. П. Т. Дательбавмъ, Лушкевичъ, Бонедикъ, Струтыньска, Ландаверъ, Струмферъ, дръ В, Штрайтъ, Сим. Льв. Петръ Бржеска, Л., Н. М., А. Б., І. І. Н., І. А., Е. Б., С. О., І. Б., Т. Г., Л. С., І. М., К. Л., А. К., Антонъ Ц., и 37 особъ Н. Н., — по 25 кр: П. Т., Райнеръ, Бавмъ І., Конъ Фратеръ, Нр. 101, Корнблюмъ, Сѣкерпиньска., Л. П., Н. К., І. А., Т. Т., А. М., и 9 особъ Н. Н., — по 24 кр.: П. Т., Н. Н.

(Далше буде)

— **Выдѣлъ товариства „Бурсы св. Іоана Крестителя въ Дрогобычи"** уважае своимъ обовязкомъ подати до публичнои вѣдомости, що до сего часу на корнить бурсы вплынули слѣдуючѣ датки: І. по 5 зр. за рокъ 1881 отъ членовъ-основателѣвъ: Вп. пп. Яновича, Нѣмиловича, Кмицѣкевича, Торонського, Коссака, Гошовского, Паславского, Чолонного, Хоминьского, Коростыньского, Парыловича, Лимильцкого и Павловича. — II. Вписового по 1 зр. разъ на все и рочнои вкладки 2 зр., взглядно 1 зр. будь въ цѣлости будь въ части зложили слѣдуючѣ члены дѣйствуючѣ: Вп. пп. Охрымовичъ 1 зр., Преташевскій 3 зр., Каплунъ 2 зр., Чапельскій І. 1 зр., Калужняцкій Ан. 1 зр., Подлуский І. 1 зр., Грицай 3 зр., Капка 1 зр., Гольдбергъ І. 1 зр., Будзыловичъ 3 зр. Барановичъ 1 зр., Скобельскій Ат. 2 зр., Калужняцкій Ан. 1 зр., Конко 1 зр., Сматъ

1 зр., Мацаць 1 зр., Пуцинъ 1 зр., Пужаковскій 1 зр., Варивода 1 зр., Пушкарь 1 зр., Погорецкій 1 зр., Подгуский II. 1 зр., Кохъ 1 зр., Скобельскій Ан. 1 зр., Галько 3 зр., Скобельскій I. 3 зр., Сьокало 2 зр., Тисбинка 1 зр., Константиновичъ 1 зр., Поляньскій 1 зр., дръ Коссакъ 3 зр., Досковскій 2 зр., Малярневичъ 1 зр. III. Одноразовой жертвы бгъ: Впр. о. крыл. Ильницкого зъ Перемышля 5 зр., Вч. о. Лободыча, игумена въ Лаврові 5 зр., Вч. о. Качалы пароха Шельпакъ 5 зр., Вч. деканата кокрацкого 19 зр. 6 кр., зъ складокъ въ домѣ Вч. о. Ломницкого въ Горушку подчасъ его секундиціи и весѣля 22 зр. 51 кр.

За всѣ тѣ дятки складає выдѣлъ Вич. Дателямъ сердечну подяку и проситъ о надсыланье залягаючихъ еще вкладокъ Вп. членовъ своихъ, якъ и о приступованье въ число членовъ тогожъ товариства и о надсыланье жертвъ, понеже только при всесторонной поддержцѣ зможе се товариство удержатися и яку-таку помочь учащойся руской молодежи принести.

Дрогобычъ, дня 6 (18) червця 1881.

Выдѣлъ пов. Бурси св. Івана Крест.

Оповѣстка.

Маю честь запросити на загальный зборъ членовъ рускои Бурсы дня 29 н. с. червня 1881 о 2 годинѣ по полудни въ салѣ уряду громадского, а на случай предвиджений въ §. 24 о 4 годинѣ пополудни тогожъ дня.

Отъ Выдѣлу рускои Бурсы Въ Тернополи, дня 22 червня 1881.

Др. В. Лучиковскій.

Запытанье!

Отъ якогось часу удержуюсь въ рускихъ кругахъ поголоска, пôсля гдеякихъ признакъ подобаюча навѣть на правду, будьтобы кухня въ рускôй духовнôй семинаріи во Львовѣ мала бути отъ нового школьного року отдана не, якъ доси дѣялось, ливерантови, але лат. законницямъ — Сестрамъ Милосердія. Понеже се рѣчь для руского духовеньства дуже важна и цѣкава, то мы осмѣлаємось спытати Впчт. Ректоратъ руск. духовнои семинаріи, чи згадана поголоска правдива, а коли такъ, то якими взглядами руководяется дотычнѝ власти духовнѝ, намѣраючи вводити тую змѣну дотыхчасного звычаю?

Х. Y. Z.

Подяка.

Складаємъ симъ прилюдну подяку Честнôй громадѣ Пôдъярковъ въ пов. бобрецкôмъ, котра жертвувала на доконченье будовы новои мурованои церкви въ Пôдосновѣ 22 зр. и позволила кромѣ того на своѣмъ грунтѣ брати безплатно пѣсокъ до мурованя тои церкви. Спасибôгъ Вамъ, честнѝ сосѣды, за тѣ щирѝ добродѣтельнѝ жертвы!

Въ Пôдосновѣ, дня 6 (18) червця 1881.

Отъ комитету: *Леонъ Сосновскій*, мѣстцевый приходникъ. *Максимъ Цимбровскій*, господарь.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІИ.

Всч. о. К. В. въ Бужку: за „Дѣло" заплачено до 30 черв., а за „Библ. Повѣстій" до 30 вересня. **Всч. о. І. Т. въ Загôрю:** За „Дѣло" заплачено до 30 вер., а за „Библ. Повѣстій" до 30 червця, отже до конця року прійде намъ еще 4 зр. **Всч. о. С. К. въ Холочинѣ:** „Библ. Повѣстій" не высылаємо Вамъ, бо на 2 чвертьрôкъ отновилисьте предплату лише на „Дѣло". **Всч. о. В. С. въ Л:** Даруйте, що не можемо Вамъ посылати за „послѣплатою", бо мы мусимо зъ горы все платити, а були такожъ и такѝ случаѣ, що коли мы упомнулися о залягаючій долгъ, то намъ закидовано такими словами, якъ „грошелюбіє", „вызысковати" и т. п., а то годѣ — безъ грошій не зможемо выдавати часописи! **Вп. Н. Я. въ Ст.:** Присланa Вами повѣсть не входитъ въ програму выдавництва „Библ. найзн. повѣстій", тому передаємо ей ред. „Зорѣ" для можливого ужитку.

☞ Съ симъ числомъ розсылаєся Вп. предплатникамъ „Библіот. найзнам. пов.", котрѝ зложили предплату за 2 чвертьрôкъ, конець повѣсти „Въ оборонѣ чести", окладинку, и початокъ повѣсти Тургенева „Дымъ".

Г. ЗИНГЕРЪ, ТРІЕСТЪ

найстарша торговля почтовыми посылками поручає

нето 4% каг. найдобрийшу ароматичну

Каву Багія за 5·70 зр.

нето 4% кагр. найдобри. грубозери.

Каву Ява за 6·88 зр.

включно съ опакованьємъ и оплатою дла на кожду отвѣтю почтову за послѣплатою. Природну барву гварантуєся. Цѣнники franco.

Анонсы принимає для всѣхъ часописей австрійскихъ и заграничныхъ по такôй самôй цѣнѣ, якъ и въ експедиціяхъ газетъ, не рахуючи порта и иншихъ выдатковъ

Експедиція анонсовъ

РУДОЛЬФА МОССЕ

(Rudolf Mosse)

въ Відни,

Seilerstätte 2.

☞ *Експедиція „Дѣла" посередничитъ въ пересылкѣ великихъ анонсовъ до посліднього бюра анонсовъ.*

Der Pain-Expeller

mit „Anker"

єсть дуже добрымъ средствомъ домашнымъ.

Кто того блаточного средства уживавъ хотяй иньо разъ, н. пр. противъ гôстцю, ревматизму, ревматичному болю членовъ и зубôвъ и т. п., рад поручитъ его иншымъ. Тѣ его свойства, котрымъ безъ всякои рекламы свое велике розширюванье въ цѣлôй Австріи завдячує, суть найлучшою порукою его скуточности. — Можна дістати въ аптикахъ по 40 и 70 кр. въ слѣдуючихъ аптикахъ: *во Львові* у С. Гуснера и И. Пинеса; *въ Бродахъ* у Ед. Ляшка; *въ Дрогобычи* у Л. Добриньского; *въ Каломыи* у Ед. Штесиля; *въ Перемышли* у В. Наглика; *въ Самборѣ* у И. Алексевича; *въ Сяноцкомъ* у М. Немчевского; *въ Стрыю* у Юл. Згурского и Л. Гетцера; *въ Станиславовѣ* въ всѣхъ аптикахъ; *въ Тернополи* у Ф. Ямругеича и Г. Кагана. Кромѣ того *въ Прагѣ* въ Central-Dépôt für Oesterreich: Dr. Richters Apotheke zum „Goldenen Löwen" Nikaspl. 1. и въ всѣхъ аптикахъ Австро-Угорщины. (11—11)

НОВО ОТВОРЕНА

МОЛОЧАРНЯ

Т. БОРКОВСКОИ

при ул. Сикстускôй ч. 2. (гдѣ былъ давнѣйше молочарня п-ѣ Комуняковои)

поручає

доброе масло десерове въ двохъ родахъ, также масло до страв, сыры ровного рода, сметанку по рôжныхъ цѣнахъ, мачку складане збирано и вирасть отъ коровъ, масло квасне удержуване для курацій сметану и пôдсметанье на шклянки / мѣры

Порція дуже доброи славы сельскои 10 кр.

Шклянка молока горячого 3 кр.

Гербата съ перекускои.

Поручаючись ласкавôй памяти П. Т. Публичности, заручаю за добру и повѣтну обслугу. (4—?)

РУСКА АНТОЛЬОГІА

выдавництво руского акад. тов. „Дружній Лихварь"

выйшла вже зъ печати и мѣстить найзнаменитшѝ творы нашихъ поетôвъ. Передплата стоитъ на звычайнôмъ паперѣ **1 зр.**, на велиноповôмъ **1 зр. 50 кр. в. а.**

Выданье оздобне обоймає 13 аркушѣвъ печатныхъ.

На загальне жаданье продолжаєся часъ передплаты до 1 руск. липня с. р. (2—?)

МАТІСО

впрыскованя и капсôлки

въ мужескихъ недугахъ яко найскуточнѣйше средство поручає **аптика пôдъ золотымъ львомъ во Львовѣ**

К. Крижановского.

Фляшка впрыскованя 40 кр., капсôлокъ 80 кр. зразъ съ докладнымъ описомъ ужитя.

Замовленя зъ провинціи выполняются отворотною почтою. (7—?)

Товариство „ПРОСВѢТА"

при ближаючихся испытахъ въ школахъ народныхъ подає до вѣдомости радъ школьныхъ, священикôвъ, катихитôвъ, учителѣвъ и родичôвъ, що книжки зъ накладу товариства приналежнѝ рôдою школьною на **преміи** для ученикôвъ, краєвъ опрацованѝ, можна набути въ канцеляріи товариства, улиця краковска ч. 14. по слѣдуючôй цѣнѣ:

Перекотиполе	20 кр.
Ластôвка	22 „
Добре роби, добре буде	19 „
Розказы про силы природы	22 „
Оповѣданя о житю св. Бориса и Глѣба	22 „
Повѣстки для дѣтій	27 „
Сестра	17 „
Байки	24 „
У пропасть дорога хонзка	30 „
Зоря	24 „
Звѣрята шкôдни и пожиточни	42 „
Молитвенникъ народный	20 „

☞ **Всякѝ замовленя высылаются скоро и точно.** (3—?)

ВО ЛЬВОВѢ

ВЕЛИКІЙ ВЫБÔРЪ

КОНФЕКЦІИ ДЛЯ ДАМЪ

пôсля найновѣйшихъ моделѣвъ,

по сталыхъ и низькихъ цѣнахъ.

Всякѝ замовленя выповняются якъ найскорше.

Цѣнники и пробки на жаданье отворотною почтою franco.

МАГАЗИНЪ

Найбôльшій складъ фабричный найлучшихъ

ПОЛОТЕНЪ И БѢЛЯ

якъ также единый складъ комисовый для Галичины

Перкалѣвъ, Шертингôвъ и Калико

зъ найслави. ц. к. уприв. фабрики

B. SCHROLL-A и СЫНА въ BRAUNAU.

ШАЕРÔВЪ

Великій выбôръ модныхъ

товарôвъ блаватныхъ,

МАТЕРІЙ ШОВКОВЫХЪ,

аксамитôвъ, перкаликôвъ французскихъ, оксфордôвъ, фулярдъ, Салинъ, Сефиръ и т. д.,

якъ также значный добôръ выробôвъ панчошковыхъ

и бѣля для дамъ и мужчинъ.

ул. Кароля Людвика, ч. 3.

(5—?)

Въ Сокали на „Кольонія"

НОВО ОТВОРЕНА ФАБРИКА

ЗНАРЯДÔВЪ РÔЛЬНИЧИХЪ И ДОМАШНЫХЪ

ФРАНЦА СЕВЕРИНА ПОДЛЯШЕЦКОГО

въ Сокали на передм. „Кольонія."

Новооснована

Симъ увѣдомляю П. Т. Публичнôсть, особенно же Всеч. духовеньство, Вп. господарѣвъ и промыловцѣвъ, що по довголѣтнôй фаховôй практицѣ заложивъ я съ початкомъ червня с. р. въ Сокали на передмѣстю „Кольонія" пôдъ вышшою фирмою **фабрику и репараційный варстатъ знарядôвъ и машинъ рôльничихъ и домашныхъ**, где пріймаю **замовленя** на всѣлякѝ роботы входячѝ въ **объемъ механики** и выготовляю тіже въ **означенôмъ часѣ и по цѣнахъ дуже дешевыхъ**, поручаючи при тôмъ правильне и совѣстне выконанье повѣреныхъ менѣ роботъ, якъ также доброту и тревалôсть набутыхъ у мене знарядôвъ и машинъ.

Уставляю **новѝ млыны, горальнѣ, бровары, тартаки** и т. д. пôсля найлѣпшихъ и выпробованыхъ системôвъ и **репарую** тіже. — Пріймаю замовленя на **новѝ молотѣльнѣ** и **репарацій** старыхъ **молотѣльнь и жнивярокъ**, звертаючи при тôмъ увагу П. Т. интересентôвъ на **послѣдный часъ** до **приготовленя жнивярокъ еще передъ жнивами с. р.** Пôсля умовы **мѣняю** также **старѝ машины** за **новѝ**.

Немаюче **посередничу въ спроваджуваню знарядôвъ и машинъ зъ иншихъ фабрикъ**, черезъ що устороняю непріятности викликаній тоже нераз чужими посередниками або злами неоглядностію и недовѣдчоньємъ, забезпечуючи, що всѣмъ вымогамъ цѣлковито и для загального задоволеня отповѣмъ. Поручаючись ласкавôй памяти П. Т. Родимцѣвъ, остаю съ глубокимъ почтеньємъ

(2—3) **Францъ Северинъ Подляшецкій.**

Фабрика знарядôвъ рôльничихъ

Илюстрованѝ цѣнники на рôкъ 1881 21—?

найновѣйшихъ и поправленыхъ машинъ до шитя.

Зингера ручнѝ и ножевѝ, поправленѝ и патентованѝ (съ выключеньємъ колеса при плетуваню нитокъ), для выгôдного перенощеня и кôлцяхъ и съ приядомъ, котрый самъ наливає **Вильзона, Гове, Цилиндровѝ, Саксонія, Ренанія, Принцесъ, Експресъ.**

Гваранція 5-лѣтна.

Раты тыжденевѝ по 1 зр.

Замѣна и спеціяльнѝ цѣны.

Човенка, части складовѝ, иглы и олива

Поручає

ІОСИФЪ ИВАНИЦКІЙ

механикъ,

въ готелю Жоржа во Львовѣ.

Машины Зингера зъ фабрики въ Глазгову въ Англіи, котрѝ такъ шумно продаються и оригинальнѝ американьскѝ, пріймаю до поправленя на Зингера поправленѝ за оплатою 1 зр.

Выдаютъ: Мих. Косецкій и Вол. Барвѣньскій. — За редакцію отповѣдає: Володим. Подляшецкій. Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.